

+ DAN PRESVETI, DAN VESELJA, SRČNO MI POZDRAVLJEN BODI! +

+ SMRT VEČ NIMA SVOJGA ŽELA, RES JE Z GROBA VSTAL GOSPODI +

BUENOS AIRES
LETO 67
APRIL
2000
LETO JUBILEJA

3

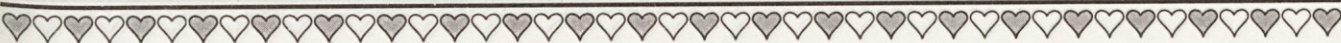
duhovno
življenje

Od zgoraj in od leve:

1. Zlata maša prelata Janez Ogrina iz San Luisa v cerkvi Žalostne M. Božje Hanželičevega doma v Cordobi.
2. Zlatomašnika pozdravljata Viki Rant in Lojze Žakelj.
3. Zlatomašnik s somaševalci (od leve): Župnik Peralta Cúcaro, mons. Luis Donato, zlatomašnik, dr. Mirko Gogala in župnik Albin Avguštin.
4. Večerja po zlata maši. Foto: Jure Vombergar -
5. Za argentinske državne praznike je v občini Coronel Suárez med zastavami drugih narodnosti tudi slovenska.
6. in 7. Glej poročilo: Slovenki v Pueblo San José.
8. Podoba Marije Pomagaj je nameščena od lanskega decembra skupaj z Marijinimi podobami drugih narodnosti v kapelici na Trgu narodnih skupnosti v Berazateguiju. Podobo Marije Pomagaj sta izročili (od leve) Manica Cvetko Omahna in Brigita Cvetko Vidmar.

Iz otroške V ZRELO, ODRASLO VERO

LOJZE KUKOVICA

Krepost vere nam je bila skupaj s krepostima upanja in ljubezni dana pri krstu kot seme, ki naj bi se postopoma razvilo v močno drevo in rodilo bogate sadove krščanskega življenja. Na žalost se to ne zgodi vedno. V mnogih krščencih se z leti vera ne krepí in ne raste, temveč vedno bolj životari, dokler končno ne umrje. Po svoji naravi bi se morala vera razvijati in rasti do polne zrelosti in obroditi sadove pristnega krščanskega življenja.

ZRELOST VERE

V čem pa pravzaprav obstoji zrela vera? Sama na sebi je vera kot božji dar že od vsega početka popolna, v kolikor je pa bila pri krstu vsejana v človeško dušo, je pa kot neznatno seme, če gre za krst otroka ali komaj doraščajočega mladostnika, ki je brez večje priprave prejel krst. Tedaj lahko govorimo o nekem „otroškem“ stanju vere. Vendar takšna vera ni samo stvar majhnih otrok ali nedoraslih kristjanov, pogosto imajo takšno otroško vero še tudi odrasli kristjani. Na takšne vernike misli sv. Pavel, ko Korinčane vzpodbuja, naj ne bodo več „otroci“, temveč naj postanejo odrasli v veri in poznanju Kristusa. „*Ne smete biti več kot neodrasli otroci, - jim piše - ki jih vpliv človeške zvižčnosti hinavsko zavaja v zmoto, jih premetavajo valovi in sem ter tja zanaša vsak nazorski veter. V hudobiji bodite otroški, v mišljenju pa bodite odrasli!*“ (1 Kor 14,20).

Različni so načini, kako je vera lahko ostala otroška in nezrela. Nezrela je na primer vera, kadar nima nobenega pravega vpliva na življenje, temveč je nekako odtrgana od vsakdanjega življenja. Človek s takšno vero živi nekakšno dvojno življenje. Na eni strani je njegovo versko življenje, ki se

pogosto omejuje na nedeljsko mašo in še kakšne kratke molitve, na drugi strani pa njegovo „resnično“ življenje, v katerem vera ne igra nobene vloge. Podobno je nezrela in otroška vera, ki se omejuje le na izpolnjevanje nekaterih verskih vaj, na božje in cerkvene zapovedi, a vse to predvsem, če ne izključno, iz zavesti dolžnosti in iz strahu pred Bogom in njegovo kaznijo, ne pa iz ljubezni do njega. Podobno je otroška in zatorej nezrela vera, ki se zapre sama vase, ne da bi čutila najmanjšo potrebo po apostolatu in skrbi do bližnjega. Nezrela je pa tudi vera tistega, ki sicer sprejme, kar uči Cerkev, a se nič ne potrudi, da bi se pogloblje seznanil z njeno vsebino in bi po tej poti prišel do osebnega prepričanja o resničnosti tega, kar ga uči vera.

Gotovo sami poznamo ljudi -morda

v neki meri celo sami spadamo mednje- ki načrtno nočejo razmišljati o svoji veri iz strahu, da jim ne bi prišli verski dvomi, da njihova vera ne bi zašla v krizo in da je ne bi morda celo izgubili. Kot da bi bila vera nekaj, kar je treba slepo sprejeti, ne sme se pa o njej veliko razmišljati. Čeprav je seveda tudi res, da imajo mnogi preprosti kristjani močno in zrelo vero, čeprav niso bili zmožni, da bi kdaj o njej globlje razmišljali.

KDAJ TOREJ JE VERA ZRELA?

Da človek pride do zrele vere, mora najprej preiti iz takoimenovane „tradicionalne“ vere v osebno vero. Tradicionalno vero imajo kristjani, ki verujejo, ker so bili pač rojeni in vzgojeni v krščanski družini ali pa vsaj v krščanskem okolju, ki pa ni njih vera nikdar postala res osebna. Če se to ne zgodi, potem obstoji velika nevarnost, da takšen kristjan odvrže vero, ko se začne osvobajati tudi drugih družinskih tradicij in navad. Koliko mladih ljudi morda sami poznamo, ki so kot doraščajoči fantje in dekleta takorekoč nenadoma in za vse nepričakovano zgubili vero. Da, zgubili so svojo tradicionalno vero, ki so jo spoznali in dihali v svojem družinskem okolju, niso pa izgubili svoje osebne vere, ker te nikdar niso imeli.

Ta prehod iz tradicionalne v osebno vero zahteva neko pravo „spreobrnjenje“. Ne morda spreobrnjenje od slabega k poštenemu življenju, temveč od podedovane in tradicionalne vere v osebno vero. To spreobrnjenje se mora izvršiti najprej na umski ravni. Um mora sprejeti „skrivnosti“, ki jih vera vsebuje, skrivnosti, ki presegajo človeški razum; ki niso nasprotne razumu, a ga presegajo. Spreobrnjenje se mora nadal-

je izvršiti na ravni svobode. Človek se mora namreč svobodno podrediti Kristusu, kar pomeni, da ne išče odrešenja v samem sebi in ne v drugih verstvih, ker veruje, da je Kristus edini Odrešenik človeštva. In končno je spreobrnjenje na moralni ravni: človek z odraslo in zrelo vero se resno trudi, da bi živel skladno s svojo vero, torej res kot Kristusov učenec, kot piše sv. Pavel Rimljanom: „V novem življenju, kot mrtvi za greh, živi pa za Boga, v Kristusu Jezusu“ (Rim 6,4.11).

V čem pa obstoji konkretno to novo življenje? Najprej v tem, da človek „umrje grehu“. Spet nas opominja sv. Pavel v pismu Rimljanom: „*Naj v vašem umrljivem telesu ne kraljuje več greh, tako da bi se vdajali njegovim poželenjem... temveč izročite sebe Bogu kot ljudje, ki so prešli iz smrti v življenje*“ (Rim 6,12-13). Nadalje obstoji to novo življenje v tem, da človeku postane vera vodilo življenja. Ali drugače povedano, treba je začeti hoditi za Kristusom, postati njegov učenec in sprejeti namesto svojih Kristusove sodbe o stvareh in Kristusovo lestvico vrednot. Začeti je treba misliti skladno z evangelijem in ne več presojati stvari in dogodkov po lastnih merilih, ki so pogosto „posvetni“, ali, kakor jih sv. Pavel imenuje, „meseni“. Tako je prav rečeno, da je odrasel in zrel kristjan v veri „spreobrnjenec“ v smislu Jezusovih besed na začetku svojega javnega delovanja: „*Čas se je dopolnil, božje kraljestvo se je približalo; spreobrnite se in verujte evangeliju*“ (Mr 1,15).

Odrasla in zrela vera je torej sad „spreobrnjenja“, osebne in svobodne odločitve za Kristusa. Takšna vera je zato tudi neodvisna od okolja, v katerem je kristjanu živeti, pa naj bo to veri sovražno ali pa prijazno. Posebej ne vplivajo na takšno vero čustva in razna duševna stanja. Ni namreč redko, da je v mnogih kristjanih z nezrelo vero ta zelo odvisna od različnih duševnih stanj. Tako na primer verujejo, ker „čutijo“ njeno lepoto ali pa so ganjeni ob kaki lepi verski prireditvi ali pa ob srečanju s kakim zelo duhovnim človekom. Ko pa morda že naslednji dan takšna čustva in občutja preminejo, že ne verujejo več ali pa imajo vsaj vtis, da ne verujejo ali pa da so celo vero izgubili. Še bolj pogost je primer vernih ljudi, ki jih je zadela kakšna nesreča - smrt ljubljene osebe, bolezen, ekonomski polom - tedaj se upro Bogu in nočejo več verovati. Kot se tudi ne zgodi redko, da kdo doživi kaj

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE

ZA APRIL

Splošni: Da bi kristjani velikodušno sprejemali begunce in priseljence, tako da bi ti mogli izkusiti dobroto Boga, Očeta vseh ljudi.

Misijonski: Da bi afriška ljudstva, ki jih ločujejo nesoglasja in bratomorne vojne, našla v evangeliju moč, ki premaguje željo po maščevanju in nasilju ter odpira srce za odpuščanje in spravo.

neprijetnega s kakim duhovnikom in zaradi tega pusti Cerkev in vero.

Drugi znak zrele, odrasle vere je v tem, da je kristjanu neko načelno smer za vse njegovo življenje. Zrela vera človeku pove, da je njegovo življenje, pa naj bi bilo še tako temno in viharno, uresničevanje božjega načrta, ki je vedno načrt ljubezni. Edino odrasla vera je tudi zmožna, da pokaže človeku, kako se v Kristusu lepo vsklajajo nadnaravne s pristno človeškimi vrednotami, da torej kristjan more biti globoko veren, hkrati pa popoln človek. In da je prav zrela vera tista, ki vzpodbuja k delu za boljši in pravičnejši svet.

Tretja značilnost zrele vere je pa ta, da se takšna vera ne samo „prakticira“, ampak tudi „živi“. „Practiciranje vere“ je mogoče umeti na različne načine. Kristjan na primer lahko practicira svojo vero zato, da ga imajo ljudje za dobrega in poštenega človeka. Lahko vero praktikira tudi samo zato, ker mu je bila to družinska navada, ker „smo pri nas vedno tako ravnali“. V teh primerih se vera živi le na zunaj, notranje je človek od nje odsoten. Practiciranje vere je le tedaj pravo, kadar prihaja iz srca, in zato tudi pride do src tistih, ki so priče takšnega življenja po veri. Zrela, odrasla vera je pa tudi odprta za dialog, za soočenje. Je trdna, zato se ne boji kritike in nasprotovanja.

POT DO ZRELE VERE

Redno vera ne pride do polne zrelosti, če ne gre skozi preskušnje in skušnjave. Odrasla vera je preizkušena vera, preizkušena po mnogih skušnjavah. Tako je bila preskušana vera Abrahama, ko je Bog od njega zahteval, da mu žrtvuje Izaka, v katerega je imel Abraham stavljen vse svoje upe. „Imel

je vero, ker je upal proti vsemu upanju“, pravi o njem Sveto pismo. Podobno je Bog preskušal vero vseh velikih osebnosti Stare zaveze, ki so po Pavlovih besedah postali „očetje vere“. Drugih vero je Bog preizkušal z mučeništvom zaradi vere: „*Dali so se raje mučiti in niso sprejeli oproščenja, ki jim je bilo ponujano. Spet drugi so izkusili zasmehovanje in bičanja, pa še verige in ječo. Kamnali so jih, žagali, umirali so pobiti od meča... trpeli so pomankanje, stiske in zatiranje*“ (Heb 11,35-37).

Toda zakaj Bog preizkuša človekovo vero? Da postane bolj pristna, bolj zaslužna, odgovarja na to vprašanje sv. Peter v svojem Prvem pismu: „*Bodite tega veseli, čeprav morate sedaj nekaj časa trpeti v raznih preizkušnjah. Tako bo pristnost vaše vere veljala več kakor pečat za zlato, ki je minljivo, pa se v ognju preizkuša. V hvalo in čast vam bo, ko se bo razodel Jezus Kristus*“ (1,6-7). Tako je po božjem načrtu kristjanovo življenje čas preskušnje njegove vere. Verovati se namreč pravi hoditi v „noči“, kot se izražajo mistiki, v pričakovanju zarje večnega življenja. Dolga je ta noč, ki jo razsvetljuje le božja beseda, ki je, kot pravi spet sv. Peter, „*luč, ki sveti na mračnem kraju, dokler ne zasije dan in ne vzide danica v vaših srcih*“ (2Pe 1,19).

Preskušnje vere so dvojne vrste. Kristjan je lahko preskušán „zaradi vere“ ali pa „v veri sami“. Preskušnja zaradi vere je zlasti preganjanje, ki pride včasih do krvavega mučeništa. Preganjanje je za kristjana nekaj normalnega: „*Vsi, ki hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, bodo preganjani*“ (2Tim 3,12). Sicer je pa že Kristus sam opozoril svoje učence vseh časov: „*Varujte pa se ljudi, ker vas bodo izdajali sodiščem in bičali po svojih shodnicah. Pred kralje in oblastnike vas bodo vlačili zaradi mene... Vsi vas bodo sovražili zaradi mojega imena*“ (Mt 10,17-18.22).

In ne gre samo za krvavo preganjanje. Kristjan v današnjem svetu, ki je vedno bolj sovražen Kristusu in Cerkvi ter duhu evangelija, naleti zelo pogosto na neko tiho in podtalno nasprotovanje, ki pa ni nič manj poniževalno in boleče kot nasilno preganjanje. Načinov tega preganjanja je brez števila. Kristjanu se na primer preprečuje dostop do važnih in odgovornih položajev in služb, odriava se ga na rob družbe, skuša se mu preprečevati poklicni dvig in napredek. Tako se vera zanj izkazuje kot resna ovira na poti k zemeljskim uspehom.

Tedaj na vernega kristjana preži skušnjava, da bi se odpovedal svoji veri ali pa da bi jo vsaj skril ali pa sprejel kak kompromis. Kristjan se v modernem svetu kmalu zave, da so mnogi proti njemu, da so mu mnoga vrata zaprta in da mora, če hoče ostati svoji veri zvest, biti po evangeljskih besedah pripravljen „izgubiti“ življenje zaradi evangelija. To se pravi, sprejeti nase marsikakšno ponižanje in zapostavljanje.

Toda kristjan je lahko preskušán samo „zaradi vere“, ampak tudi „v svoji veri“. Pogosto namreč tudi vernega in gorečega kristjana lahko napadejo dvojni celo o najbolj temeljnih verskih resnicah: o samem bivanju božjem, o sveti Trojici, o Kristusovem božanstvu, o njegovem vstajenju, o večnem življenju itn. V takih temnih urah ima človek vtis, da se mu vdirajo tla pod nogami; čuti, da mu gotovost vere, ki jo je morda tolikokrat „doživel“, zginja, da tema v duši postaja vedno bolj gosta. Tedaj se začne vpraševati, če ni bila njegova vera le sanja in iluzija in če torej morda le nimajo prav tisti, ki ne verujejo. In takih - tako si govori - je vedno več in so mirni v svoji neveri, prepričani, da je človekov razum edini vir njegovega spoznanja, da torej ne potrebuje razodetja in ne vere. Znanost da nasprotuje mnogim verskim resnicam, kot na primer, da ima človek duhovno dušo, da obstoji izvorni greh, da je Bog stvarnik sveta...

Ta skušnjava postane še posebej mučna in nevarna, če se ji v duši kristjana pridruži stanje neke duhovne apatije in duhovne suhote, ki skoro onemogočuje celo najbolj navadno molitev, kajti tedaj ima človek vtis, da je govoriti z Bogom kot govoriti s steno. Za vernega kristjana ni nič bolj mučno kot ta „molk Boga“. Blagor vernemu človeku, ki se v tem skrajno mučnem stanju krčevito oprjemlje zadnje gotovosti, ki mu jo namreč more dati vera, da je namreč ob njem Bog, da ga ni zapustil, ampak de le preskuša njegovo vero. Človek se namreč ne more popolnoma združiti z Bogom, če njegova vera ni šla skozi to prečiščenje, ko se človek opira le na božjo besedo in na nič drugega. Je to pot, po kateri vodi Bog svoje posebne ljubljence, svetniške duše. Sv. Vincencij Pavelski je dolga leta hodil po tej poti, enako tudi Mala Terezika, o kateri bi kaj takega najmanj mislili.

Pa še na drug način preživljajo, zlas-

ti današnji kristjani, verske dvome. Priče so namreč, kako v svetu vedno bolj zmaguje človeška hudobija, kako se širi verska brezbriznost in ateizem. Ne le krščanska vera zgublja vedno več pristašev, zlasti med srednje odraslimi in mladino; ne samo, da mnogi zapuščajo Cerkev in krščanstvo sploh, da se pridružujejo novim verstvom; še hujše je to, da se vedno več ljudi vdaja praznovanju in vražarstvu. Krščanska morala da je svetu odtujena in nečloveška, zlasti še spolna morala. Današnji ateizem hoče zgraditi nov svet brez Boga. Prepričuje ljudi, da je tega zmožen prav zato, ker ne računa več z nekim Bogom, da je vera v Kristusa in Boga celo največja ovira za osvoboditev sveta od zla in trpljenja.

Tako je za krščanstvo danes ateizem najbolj radikalen izziv. Hoče kristjanom dokazati, kako se je evangelij izkazal za nezmožnega, da bi ustvaril boljši svet. Kristjani se dobro zavedamo, da če je temu res tako, tega nikakor ni krivo krščanstvo, temveč kristjani. Poklicani, da bi bili luč sveta in sol zemlje, pogosto skrivamo svojo luč pod mernikom in postajamo sprijena sol. Tako se krščanstvo danes nahaja v resni preskušnji. In vendar je tudi prav v tem času kristjan poklican, da „vztraja v veri“, kajti le tisti, „ki bodo vztrajali do konca, bodo zveličani“ (Mt 10,22).

SE VERA LAHKO IZGUBI?

Dejstvo, da ima človek vero, nikakor ni zagotovilo, da je ne more izgubiti. Verski nauk nas uči in vsakdanja izkušnja potrjuje, da kristjan lahko svojo vero izgubi, da mu ta umrje v njegovem srcu. V Pavlovem pismu Timoteju je govor o dveh kristjanih, ki sta „doživela brodolom v veri“, in o nekaterih drugih, ki so zaradi neukročenega hlepenja po bogastvu „zašli proč od vere“. Vera se torej lahko izgubi. Toda kako in zakaj? Zato, ker vera je in ostane dejanje člo-

vekove svobode. In ker je ta slabotna in spremenljiva, lahko nekega dne noče več verovati.

Do izgube vere se lahko pride po dvojni poti. Najprej se vera lahko oslabi in končno umrje zaradi pomanjkanja hrane. Hrana za vero pa je molitev in zakramenti. Kdor je zatorej prenehal moliti ali pa ne moli zadosti ter ne prejema pogosto zakramentov sv. pokore in evharistije, se izpostavlja resni nevarnosti, da izgubi vero. Vera se pa lahko oslabi in končno umrje tudi zaradi grešnejega življenja. Sicer je res, da tudi največji greh - razen če je bil ravno greh proti veri - človeka ne oropa vere. Vzame mu pa ljubezen do Boga in tako indirektno lahko vpliva tudi na postopno slabljenje vere in celo njeno izgubo.

Grešnikova vera ni več „živa“ (govorimo sveda o smrtnem grehu). Vera takšnega človeka se nahaja v anormalnem stanju. Veruje, da je Bog najvišje bitje, katerega je človek dolžan ljubiti in ubogati, a tega ne dela. Takšno anormalno stanje pa ne more dolgo trajati in se prav lahko konča v popolni izgubi vere, ko človek še komaj zavestno izrine iz svojega življenja in mišljenja vsako sled Boga. Največkrat se ta izguba vere izrši, ne da bi se dotična oseba sploh jasno zavedala svojega dramatičnega položaja. Zelo redko gre za zavestno in svobodno odpoved veri. Bolj pogosto gre za neko postopno, v začetku komaj zaznavno oddaljevanje od Cerkve in vere, ki pa počasi privede do njene polne izgube. Tega je večkrat kriv napač, ki noče sprejeti razodetih resnic, še manj hoče sprejeti odrešenje, ki naj bi prihajalo od križa Kristusovega, ne pa od njega samega.

Po drugi strani je izgubi vere treba iskati zadnjo korenino v neugnanem iskanju bogastva, časti, oblasti in užitkov, zlasti spolnih užitkov. Boga je mogoče videti, kot pravi Kristus sam, le s „čistim srcem“. To pa, kar po sv. Avguštinu kali oko srca, je „poželenje, grabežljivost, zloba in iskanje užitkov; vse to slabi in zapira oko srca“.

Toda tudi če človek zapusti Boga, Bog ne zapusti človeka v njegovi slepoti. Bog človeka neutrudno kliče nazaj k veri. Zato se nikdar ne sme obupati nad zveličanjem nobenega človeka, tudi ne tistega, ki je po svoji krivdi zgubil vero. Kristus še naprej hodi po zemlji, v svoji Cerkvi za zgubljenimi ovcami, ker je pač prišel na svet „iskati in rešiti, kar je bilo izgubljeno“ (Lk 19,10)

BOGOSLUŽNI KOLEDAR

V APRILU

1. **aprila:** sv. Hugo (Ugo), grenobelski škof.
2. **aprila:** 4. postna nedelja, sv. Frančišek Paolski; ustanovitelj reda „najmlajših“ bratov.
3. **aprila:** sv. Rihard, škof; solunski svetnici sv. Irena in sv. Agapa.
4. **aprila:** sv. Izidor Seviljski.
5. **aprila:** sv. Vincenc Ferrer (1350-1419), dominikanec, velja za enega največjih spokornih pridigarjev.
6. **aprila:** sv. Irenej mučenec, pričeval za Kristusa v Sremski Mitrovici.
7. **aprila:** sv. Janez Krstnik de la Salle, ustanovitelj družbe šolskih bratov za vzgojo otrok.
8. **aprila:** sv. Valter, francoski opat (1030-1095).
9. **aprila:** 5. postna nedelja; sv. Tomaž Tolentinski, mučenec (1260-1321).
10. **aprila:** sv. Mihael, opat.
11. **aprila:** sv. Stanislav, škof v Krakovu in mučenec.
12. **aprila:** sv. Julij I., papež (337-352), prizadeval si je, da obnovi veljavo apostolskega sedeža in obvaruje Cerkev pred nevarnostjo arijanskih neredov.
13. **aprila:** sv. Martin, papež in mučenec (7. stol.); sv. Ida, belgijska redovnica (+1300).
14. **aprila:** sv. Lidvina, trpinka iz ljubezni do Boga (1380-1433); sv. Valerijan, mučenec.
15. **aprila:** sv. Helena, alzaška knežinja; svetniški misijonar „pater Damijan“ Deves-ter.
16. **aprila:** cvetna nedelja; sv. Bernardka Lurška, redovnica; Benedikt Jožef Labre, svetniški berač.
17. **aprila:** sv. Inocenc, škof, in sv. Robert, opat.
18. **aprila:** sv. Apolonij, mučenec.
19. **aprila:** sv. Leon IX., papež (1002-1054).
20. **aprila:** veliki četrtek; sv. Teotin, škof, misijonaril je med Skiti in Goti.
21. **aprila:** veliki petek; sv. Anzelm (1033-1109), škof in cerkveni učitelj iz 11. stoletja.
22. **aprila:** velika sobota; sv. Leonid, mučenec (+203).
23. **aprila:** velika noč; sv. Jurij, mučenec (4. stol.); sv. Vojteh, škof.
24. **aprila:** sv. Fidelis (Fidel), prvi kapucinski mučenec.
25. **aprila:** sv. Marko, evangelist.
26. **aprila:** Marija, Mati dobrega sveta.
27. **aprila:** sv. Hozana Kotorska, devica; sv. Cita, postrežnica.
28. **aprila:** sv. Peter Chanel, misijonar in mučenec.
29. **aprila:** sv. Katarina Sienska, devica in cerkvena učenica; vplivala je na papeža Gregorija XI., da se je francoskega Avignona za stalno vrnil v Rim.
30. **aprila:** bela nedelja; sv. Pij V., papež. Njegov pontifikat je pomenil začetek praktičnega izvajanja sklepov tridentinskega koncila.

Sv. Izidor
4. aprila

Vstajenje
Gospodovo
23. aprila

Sv. Leon Veliki
11. aprila

Sv. Jurij
24. aprila

Vstajenje pomladi srcá

VLADIMIR KOS

*Ko veter se sklonil je k češnji cvetoči,
je čutil njen vzdih in ga vzel je s seboj.
Po delu se vrnil je z vzdihom ponoči,
potrkal na okno: „Boš pel ji nocoj?“*

*Ne vem, kdaj sem nehal pregibati strune.
Skoz okno odprto je češnjin smehljaj
iskril se na bisernem prstanu lune.
Skladišče ob cesti se zdelo je gaj.*

*„Vstajenje pomladi“ sem pesem naslovil.
„Vstajenje srcá“ me je veter povzel
in vzel jo je k ribniku k sámcati sovi;
k signalom ob progi, kjer vlak je zdrvel.*

*Zapisal sem: „Zor te bo, češnja, poljubil
v imenu Njegovem, ki z groba je vstal.“
In „V svetu, ki Novega ga je obljubil,
bo, češnja, še tebe v to vigred pozval.“*

Škof mons. Alojz Uran - voditelj pastorale Slovencev po svetu

Po soglasnem sklepu slovenskih škofov na seji Slovenske škofovske konference, v Mariboru, dne 17. januarja 2000, je ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Franc Rode imenoval mons. Alojza Urana za odgovornega voditelja pastorale Slovencev po svetu, za mandatno dobo petih let. V imenu slovenskih škofov bo mons. Uran obiskoval Slovence po svetu, hkrati pa bo delegat SŠK pri Papeškem svetu za pastoralo izseljencev.

Cvetna nedelja

WILHELM HÜNERMANN

Tisto nedeljsko jutro je bilo polno luči in sijaja. Velikonočno veselje romarjev, ki so spremljali Jezusa, je odmevalo preko cvetočih poljan. Na figovcih so že zoreli prvi sadeži, znanilci bližajoče pomladi. Sončni žarki so se lovili v srebrne oljčne veje in celo cipreses so izgubile svojo dolgočasno resnost.

Romarji iz Galileje so obdajali Gospoda in njegove učence. Vsakdo mu je hotel biti čim bliže, sleherni je hotel sodelovati pri slovesnem Odrešenikovem spovedu v mesto, kajti vsi so bili prepričani, da se bo ta dan začelo njegovo slavno kraljestvo. Ko so se približali Betfagi, je Jezus ukazal Petru in Janezu:

„Pojdita v vas, ki je pred vama, in takoj bosta našla privezano oslca in žrebe pri njej. Odvežita jo in ju pripeljita k meni. Če vama kdo kaj poreče, odgovorita: Gospod ju potrebuje in takoj ju bo pustil.“

Učenca sta nemalo začudena odšla proti vasi. Nahajala se je v prijazni kotanji. Res sta tam kmalu našla obe živali privezani pri vratih neke domačije. Ko sta ju odvezovala, je priteknel lastnik in ju jezen začel zmerjati, češ da sta oslovskata tova in lopova, ki bi ju bilo treba obešiti. Ko pa je slišal, kdo zahteva živali, je debelo pogledal, učencema neverjetno prijazno pokimal in jima takoj pustil odvesti živali.

Kmalu zatem sta prispela k Učeniku, ki ga je obdajala že velika množica. Učenci so na žrebeta položili svoje plašče in Učenik je sedel nanj. Oslca je sama od sebe stopila zraven žrebeta.

Matej se je spomnil besed iz knjige preroka Zaharija in je glasno začel:

*„Veseli se, hči sionska!
Raduj se, hči jeruzalemska!
Tvoj kralj prihaja k tebi,
krotak in sedeč na oslici
in na osličku, mladiču vprežne živali.“*

Romarji so poprijeli napev in kmalu je postal podoben hrumečemu veletoku veselja in radosti, ki je odmeval daleč prek dolin in bregov:

*„Veseli se, hči sionska!
Raduj se, hči jeruzalemska!“*

Ko so prispeli pod vrh Oljske gore, so pred seboj zagledali Sveto mesto obsijano z lučjo pomladnega sonca. Tisočeri radostni vzkliki so pozdravili svetišče, ki je z zlatimi strehami in belimi marmornatimi stenami slepilo pogled. Toda sre-

di viharnega navdušenja je Jezus nenadoma pridržal žrebeta in se nemo zazrl v krasoto Davidovega mesta. Vztrepetal je in solze so mu privrele po licih.

„Joče!“ so si učenci prestrašeno zašepetali. Gospod pa je z neizrekljivo žalostjo spregovoril:

„O da bi tudi ti danes spoznalo, kaj ti prinaša mir! Tako pa je prikrito tvojim očem. Prišli bodo dnevi nade, ko te bodo sovražniki obdali z okopi, te oblegali in z vseh strani stiskali. V tla bodo poteptali tebe in tvoje otroke v tebi in ne bodo pustili kamna na kamnu, ker nisi spoznalo časa, ko se je Bog milostno ozrl nate.“

Samo najbližji so slišali te niti malo spodbudne besede. Ostali so v Gospodovih solzah videli znamenje veselja.

Iz Jeruzalema se jim je bližal spoved vrisokajočih ljudi. Njihovo petje in vzkliki so se slišali prav do vrha Oljske gore. Pijani od svetega navdušenja so se začeli

vzpenjati proti njim iz Cedronske doline.

Vsi so vzklikali samo eno ime: „Jezus, Davidov Sin!“ Številna množica se je zbirala ob poti. Romarji, ki so z vseh strani prihajali v Jeruzalem, so, četudi utrujeni, takoj pohiteli proti Oljski gori, kakor hitro so zvedeli, da je tam rabin iz Nazareta. Z množico se je dvigala tudi samozavest, naraščalo je navdušenje. Kot ogromna čreda so se prerivali okoli Velikega pastirja, solze sreče in veselja so se jim iskrile v očeh. Tu je, on, ki so ga pričakovali tisočletja! Z oljk in datljevih palm so lomili veje. Odgrinjali so si simlahe in mahali z njimi po zraku, da so neštete zastave plapolale v sončnem jurtu. Potem so jih polagali na tla, da je prav tja do jeruzalemskih vrat nastala ena sama čudovita preproga. Vso pot so posuli s cvetjem in zelenjem. Petju in navdušenim vzklikom ni bilo ne konca ne kraja. Do samih tempeljskih dvorišč je odmeval vihar navdušenja:

*„Hozana Davidovemu Sinu!
Blagoslovljen, ki prihaja v Gospodovem imenu!“*

Hozana na višavah!“

Stražarji na tempeljskem obzidju so prestrašeno prisluhnili. Tudi legionarji so hiteli v obrambne stolpe Antonijeve trdnjave in skozi line opazovali dolg spoved,

ki se je vil proti mestu.

Čim bliže so bili mestu, tem bučnejši je bil slavnostni halel. Ob vratih se je zbrala ogromna množica meščanov. Pri tekli so otroci, fantje in dekleta, mahali z vejami, ki so jih v naglici nalomili z dreves, in še sami na ves glas ponavljali to, kar so slišali:

**„Hozana Davidovemu Sinu!
Blagoslovljen, ki prihaja v Gos-
podovem imenu!**

Pozdravljen kralj Izraela!”

Skupina farizejev je tresoča se od strahu stopila k Učeniku: „Učitelj!” so rotili Jezusa. „Posvari svoje učence!”

Kako more ta Galilejec trpeti, da mu vzklikajo halel, ko vendar velja ta samo Bogu? Saj je to vendar bogokletje! Toda Jezus jih je zavrnil:

**„Povem vam, če ti umolknejo,
bodo kamni vpili!”**

Praznično oblečen haberim je obupno skomignil z rameni in zastokal:

„Vidite, da nič ne dosežete. Glejte, vse je odšlo za njim!”

Z vseh cest in ulic so ljudje drli skupaj. Novodošli romarji so radovedno spraševali:

„Kdo je to?”

„To je prerok, Jezus iz Nazareta v Galileji!” so romarji, ki so prišli s severa, ponosno razlagali. Jezus je, še vedno obdan od množic, jezdil proti templju. Potem se je ustavil, stopil dol in vrnil osla lastniku. Vstopil je. Ob tempeljskem zidu ga je čakala dolga vrsta hromih, slepih in bolnih. Objel jih je s pogledom polnim ljubezni. In ozdravil je negibne ude hromih, slepih vrnil osrečujočo luč. Polagal je roke na bolnike... Ozdravljenici so se ponoreli od sreče pridružili množici. V preddverje poganov ga je spremljala velika množica otrok. Vzklikali in mahali so mu tako prisrčno, da si je marsikateri stavec skrivaj obrisal solzo.

Nekateri iz sinedrija so jezno stopili predenj.

„Slišiš, kaj ti govorijo?”

„Seveda!” je Gospod prikimal. „Ali niste nikdar brali: 'Iz ust otrok in dojenčkov si je sebi pripravil hvalo?’”

In ni se več menil zanje.

Ljudje so z vseh strani pritiskali nanj. Borci iz Barabovih odredov so iskali priložnosti za zaupen razgovor, prišepetavali so mu vroče besede, vendar jim Gospod ni odgovarjal. Celu prozeliti iz poganstva so prislunili in ga hoteli videti. Lotili so se vedno prijaznega in ustrezljivega Filipa, ki je potem skupaj z Andrejem izrazil Gospodu njihovo željo. Nepričakovana želja poganov je na Gospoda napravila globok vtis.

Po volji svojega Očeta je poslan le k

izgubljenim ovcam Izraela. Njegova naloga na tem svetu je bila, da božje ljudstvo privede na pravo pot. Šele po njegovi smrti bodo padle vse pregrade in bodo vsa ljudstva deležna odrešenja. Toda moč ljubezni ga je povedla celo preko meja, ki mu jih je Oče določil. In sedaj, ko že tudi pogani žele priti k njemu, je v duhu tudi med njimi videl svoje kraljestvo. Resnično ganjen je rekel:

**„Prišla je ura, da se poveliča Sin
človekov.”**

Za trenutek se je zamislil.

Je mogoče, da bo dal svoje življenje za ves svet? Njegova beseda dosega le izvoljeno ljudstvo. Njegova kri pa bo tekla za vse. Veletok zveličanja, ki bo pri tekkel s križa, se bo razlil po vseh deželah sveta. Umreti mora, da bo potem vstal in z njim vsi narodi. Spregovoril jim je:

„Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane samo; če pa umrje, obrodi obilo sadu. (...) Zdaj je moja duša vznemirjena. In kaj naj rečem: Oče, reši me iz te ure? A zaradi te ure sem vendar prišel. Oče, poveličaj svoje ime!” je zaklical na ves glas.

Tedaj se je znova odprlo nebo in zadonel je odgovor, podoben grmenju nevihte:

„Poveličal sem ga in ga bom spet poveličal!”

Množica, ki je stala zraven, je govorila, da je zagrmelo.

Drugi so rekli:

„Angel mu je odgovoril!”

„Zdaj je sodba nad tem svetom!” je Jezus zaklical. „Zdaj bo vladar tega sveta izgnan. In ko bom povzdignjen z zemlje, bom vse pritegnil k sebi!”

Ko bo povzdignjen z zemlje? Kaj naj to pomeni, so pomislili tisti, ki so ga slišali. Sikarji so videli v tem povišanje na kraljevski prestol Izraela in oči so se jim zasvetile. Drugi so mislili, da s temi besedami napoveduje vnebohod podoben Elijevem. Zato so ga vprašali:

„Slišali smo iz postave, da Kristus ostane vekomaj; kaj potem govoriš, da mora biti Sin človekov povzdignjen? Kdo je ta Sin človekov?”

Jezus tedaj slovesno:

„Le še malo časa je luč med vami. Hodite, dokler imate luč, da vas ne objame tema. Dkor tava v temi, ne ve, kam gre. Dokler imate luč, verujte v luč, da postanete otroci luči!”

Jezusa so neprestano, preko celega dneva oblegali romarji. Šele ko se je zmračilo, je s svojimi učenci krenil nazaj v Betanijo.

JANEZ PAVEL II. OBISKAL INDIJO IN GRUZIJO

Papež Janez Pavel II. je med 89. apostolskem potovanju po svetu drugič obiskal Indijo (od 5. do 8. novembra) in prvic Gruzijo (od 8. do 9. novembra). V Indiji je razglasil apostolsko spodbudo Cerkev v Aziji, sklenil posebno škofovsko sinodo za Azijo ter se srečal s predstavniki krščanskih Cerkev in nekrščanskih verstev, Gruzijo je obiskal na povabilo predsednika Ševardnazeja in poglavarja gruzinske pravoslavne cerkve Ilija II., pri tem pa tudi poglobil ekumenske stike. Marca bo obiskal Sveto deželo.

Mnogi, še posebno pa ljudje iz osvobodilnih odredov, so v njegovem odhodu ob nastajajočem mraku videli beg. Tako sijajno, s takšnim zmagoslavjem se je dan začel. Mislili so, da se jim bodo vsa pričakovanja uresničila. Ko pa so mu sikarji potem, ko je sonce zašlo, hoteli razložiti svoje načrte in ga pridobiti za svoje podvige, se jim je umaknil. Razočarani so se razšli, vendar so upali, da bodo naslednjega dne imeli več sreče.

Apostoli so bili še vedno neizmerno navdušeni nad slovesnim vhomom v mesto. Prav nič niso več dvomili, da bo Gospod na veliko noč res ustanovil svoje kraljestvo in se polastil oblasti.

„Nič se še ni odločilo.” je zagodrnjal Juda, ko so ga vprašali za njegovo mnenje. „Še vedno se obotavlja. Ne izkorišča navdušenja množic. Na njihova vsiljiva vprašanja daje nejasne odgovore, ki jih nihče ne razume. Bojim se, da se bo za Učenika vse skupaj zelo slabo končalo.”

Se je res bal ali se je tega prikrito veselil? Niti sam si ni znal na to odgovoriti.

Ko so prispeli v Betanijo, je krepki Simon še vedno stal pri kovaškem ognju. Juda se mu je pridružil in molče strmел v plamene.

„Te zanima moje delo?” ga je kovač vprašal.

„Ne preveč! Toda vi, kovači, imate neki pregovor. Kako se že glasi?”

„Ha, ha! To ve ves svet!” se je Simon zasmejal in si obrisal s čela sajast znoj. „Kuj železo, dokler je vroče! Si na to misliš?”

„Da, na to sem mislil!” je Juda pokimal in odšel. ■

OBREDI VELIKEGA TEDNA

CVETNA NEDELJA

Cvetna nedelja, ki pomeni začetek velikega tedna, ima izrazito dvojno zgradbo. To nakazuje že vsebina praznika in praznično bogoslužje, saj se na ta dan spominjamo Jezusovega slovesnega vhoda v Jeruzalem (blagoslov zelenja in procesija) in Gospodovega trpljenja (maša s posebnim poudarkom na branju pasijona, poročila o Jezusovem trpljenju in smrti).

Blagoslov zelenja se nadaljuje s procesijo, med katero pojemo v slavo Kristusu, edinemu pravemu Kralju. Na začetku procesije nosimo križ, ki oznanja, da moremo samo po križu priti v božje kraljestvo. Procesija nas popelje k oltarju, kjer se ponavzočuje Jezusovo trpljenje in njegova smrt.

VELIKI ČETRTEK

Ta dan začenjamo najsvetejše tridnevje, v katerem obhajamo višek vsega bogoslužnega leta: Jezusovo trpljenje, smrt in vstajenje.

1. Krizmena maša

Dopoldne je v stolnici krizmena maša. Bogoslužje vodi škof s somaševanjem duhovnikov vse škofije, da se izrazi edinost zbora duhovnikov. Po homiliji duhovniki obnovijo svoje duhovniške obljube, ker je ta dan postavitev zakramenta mašniškega posvečenja. Nato škof blagoslovi sveta olja: bolniško olje za maziljenje bolnikov, krstno olje za maziljenje novokrščencev in sveto krizmo, ki se rabi pri krstu, birmi, pri mašniškem posvečenju, pri posvečevanju oltarjev, cerkva... Blagoslovljeno olje želi pona-

zoriti delovanje Svetega Duha. Ko smo maziljeni z oljem, postajamo kraljevo duhovstvo, posvečeno za službo Bogu in bližnjemu.

2. Večerna maša velikega četrтка

Pri tej sveti maši obhajamo in doživljamo, kar je bilo na prvi veliki četrtek, ko je Jezus s svojimi učenci pri zadnji večerji opravil prvo sveto mašno daritev ter posvetil novo zapoved, zapoved ljubezni, ki jo je spričal z besedo in dejanjem, ko je apostolom umil noge. Naj naša srca nocoj napolnjuje veliko veselje in globoka hvaležnost za te božje darove. Med petjem slave zvonijo zvonovi, ki potem utihnejo de velikonočne vigilije. Po homiliji je lahko umivanje nog. Jezusov zgled ponižnosti in ljubezni naj v nas prebudi potrebo po novih oblikah služenja in ljubezni.

Po maši prenesemo Najsvetejše v primerno kapelo ali stranski oltar, potem pa tam molimo do polnoči. Jezus kliče tudi nam: „Čujte in molite!“ Naj nas ne zadene Jezusov očitek: „Tako, eno uro niste mogli ostati budni z menoj?“

VELIKI PETEK

Današnje slovesno liturgično opravilo obhaja Jezusovo trpljenje in smrt na križu. Ne obhajamo Jezusovega pogreba, temveč njegovo zveličavno trpljenje, ki prinaša zmago nad smrtjo.

Liturgično opravilo je razdeljeno na 4 dele: V 1. delu je bogoslužje božje besede (branje beril in branje ali petje pasijona), v 2. delu posebne prošnje za različne potrebe cerkve in vsega sveta, v 3. delu češčenje svetega križa in v 4. delu sveto obhajilo.

Najbolj pomenljiv obred današnjega svetega opravila je češčenje križa. Do Jezusove smrti je bil smisel trpljenja zakrit našim očem. Jezusova predanost Očetu in ljubezen do nas, ki doseže svoj višek v daritvi na križu, odkriva skrivnost trpljenja. Vabi nas, da se vedno znova ozremo na križ, ki daje smisel našemu življenju, trpljenju in smrti.

VELIKA SOBOTA

Danes se Cerkev mudi pri Jezusovem grobu in premišljuje njegovo trpljenje in smrt. Oltar je zakrit, maše ni. Ta dan lahko delimo obhajilo samo kot sveto popotnico. Ob primernem času je blagoslov velikonočnih jedil.

Blagoslov jedil

Blagoslov velikonočnih jedil je lep slovenski običaj. Brez njega si skoraj ne moremo predstavljati velikonočnih praznikov. Običaj je gotovo izraz vere naših prednikov, ki so z blagoslovom jedil hoteli priklicati božji blagoslov v svoje domove. Blagoslov velikonočnih jedil naj v nas zbudi smisel in hvaležnost za milosti, ki izhajajo iz velike noči, in nas opozarja na božjo bližino prav v teh dneh. Blagoslovljena jedila imajo tudi svoj poseben pomen: vsa se nanašajo na Kristusa in ponazarjajo njegovo trpljenje, smrt in vstajenje.

Pirhi pomenijo več stvari. Najprej Jezusov grob. Kakor piščanec sam skljuje lupino in pride iz nje brez tuje pomoči, tako je tudi Jezus sam s svojo močjo prišel iz zaprtega groba. Rdeči pirhi pomenijo kaplje Jezusove krvi, ki so polzele iz njegovega čela že v vrtu Getsemani, posebno pa na Kalvariji.

Velikonočno jagnje, vstalega Jezusa, pomeni meso. Navadno je to šunka. Ob uživanju blagoslovljenega mesa naj bi se kristjani spominjali Kristusovega telesa, ki je bilo darovano na križu na naše odrešenje.

Kolač spominja na trnovo krono, ki so jo vojaki po bičanju dali Jezusu na glavo.

Hren pomeni žeblje, s katerimi so mu pribili roke in noge na križ.

Velikonočna vigilija

Vigilija (bedenje) pomeni veselo pričakovanje Kristusove vrnitve v molitvi in petju. To je noč vseh noči, pričakovanje jutra, ko je Jezus zdobil verige smrti in vstal kot zmagovalec. Bogoslužje velikonočne vigilije vsebuje štiri dele: slavlje luči, besedno, krstno in evharistično bogoslužje.

V prvem delu ob ognju in velikonočni sveči razmišljamo o tisti pravi luči, ki je Kristus.

Slavlje luči nas uvede v prvi temeljni del vigilije: v besedno

bogoslužje, ki nam v zgoščeni pripovedi prikazuje zgodovino odrešenja. Berila niso samo zgodovina, tudi ne samo zgledi, prav tako ne samo pouk, temveč so zgodovina, ki se je enkrat začela in se sedaj nadaljuje in uresničuje. Tudi mi smo včlanjeni vanjo. Oznanjevanje in premišljevanje božje besede je središče vsakega krščanskega bedenja. Po berilu iz pisma apostola Pavla vsi vstanemo in duhovnik prvokrat zapoje alelujo, ki je utihnila na začetku postnega časa. Trikrat jo zapoje, vselej više, vselej mogočnejše. V tej kratki besedi - aleluja - je povzeto vse odrešenjsko veselje velikonočne vigilije in vsa njena vsebina.

Po slovesnem evan-gelskem oznanilu Kristusovega vstajenja je krstno bogoslužje z

blagoslovitvijo krstne vode in morda s krstom nekaterih. To nam nazorno pokaže, da deluje krst v moči Kristusove smrti in vstajenja. Obhajati veliko noč pomeni preiti s Kristusom iz smrti v življenje. Vse navzoče občestvo s prižganimi svečami v rokah obnovi krstno veroizpoved in krstne obljube.

Evharistično slavje v čast vstalemu Kristusu naj bo na to sveto noč naša zahvala Očetu, ki nam je dal Sina, križanega in od mrtvih vstalega.

Aleluja!

ODVALJENI KAMEN

Poročilo o Kristusovem trpljenju, ki ga poslušamo na cvetno nedeljo, pravi, da je proti večeru velikega petka, ko se je že zvečerilo, pogumno stopil k Pilatu ugleden mož Jožef iz Arimateje in prosil za Jezusovo telo. On in Nikodem, oba skrivna Jezusova učenca, sta telo snela s križa, ga zavila v tančico in položila v skalni grob. H grobu sta zavnila kamen in odšla. Naslednji dan so po Pilatovem odloku kamen uradno zapečatili in grob zastražili, ker so se spomnili napovedi, da bo tretji dan vstal (prim. Mt 27,56-66). Kamen, ki „je bil zelo velik“ (Mr 16,4), je vsem vzel še poslednje upanje, kakor da je bilo na njem zapisano: Kristus danes in nikoli več!

S takim razpoloženjem so šle žene h grobu prvi dan tedna, v nedeljo navsezgodaj, še v temi, da bi opravile, česar v petek zvečer niso utegnile, v soboto pa niso smele. S seboj so vzele dišave, da bi telo po judovskem običaju mazilile. Tako bi dokončale delo, ki sta ga na pol in v naglici opravila učenca v petek zvečer, preden sta ga položila v grob. Samo eno jih je skrbelo: „Kdo nam bo odvalil kamen od vhoda v grob?“ (Mr 16,3).

Toda presenečenje! Kamen je bil odvaljen, pečat raztrgan in straža se je razbežala. Grob je bil prazen in mladenci v belem oblačilu jim je rekel: „Ne bojte se! Vem, da iščete Jezusa, križanega. Ni ga tukaj. Vstal je, kakor je rekel. Poglejte kraj, kamor so ga položili. Pojdite in povejte njegovim učencem, naj gredo v Galilejo, tam ga bodo videli“ (prim. Mt 28,5-8).

To je velikonočna novica, ki jo Cerkev oznanja že 2000 let in jo proslavlja z največjo slovesnostjo. To je resnica, ki daje vsebino naši veri in življenju. To je govornica odvaljenega kamna in raztrganih pečatov. Vstal je in živi! Kristus je premagal smrt. V tem dogodku imata naša vera in naše upanje vsebino in poroštvo. Zato pravi apostol Pavel: „Če pa Kristus ni vstal, je prazna naša vera, prazno je

naše oznanjevanje, prazno tudi naše upanje.“ Takoj za tem pa dodaja: „Toda Kristus je vstal od mrtvih“, kakor da hoče reči: „Ne bojte se! Bodite brez skrbi! Kristusova zmaga je tudi vaša zmaga“ (prim. 1 Kor 15,14-21).

Če se ozremo po sedanjosti, zagledamo veliko kamnov, ki morejo pokopati vsako upanje. V vsakdanjem življenju znamo na veliko načinov zavaliiti kamen in ga zapečatiti z besedami: „Ne morem odpustiti! Tega ni mogoče pozabiti! Nič se ne da narediti! Ni več rešitve!...“ To so kamni razočaranja, krivice, nespravljalivosti, obupa in črnogledosti. So pa tudi kamni sovraštva, nasilja, vojne, krvi. Kdo nam bo odvalil te kamne? Kako veliki in težki so kamni brezbriznosti, sodobnega liberalizma in brezboštva!

Velikonočno poročilo pravi, da je bil kamen „zelo velik“. Kjer človek ne more več, kjer postane breme pretežko, kjer ni več upanja, kjer odpo- vsaka človeška modrost, tam se razodene božja moč. Kristus je s svojim vstajenjem odvalil vse kamne, naj so še tako veliki in težki. Za Boga ni nič pretežko, preveliko, nemogoče.

Vstal je! On nas vodi iz smrti v življenje, iz obupa v upanje, iz niča v polnost resnice, iz sovraštva v ljubezen, iz teme v luč. Upravičeno pojemo: „Zapoj veselo, o kristjan, veselja tvojeja je dan!“

Prav to velikonočno veselje naj odmeva v svetem in jubilejnem letu 2000 v našem vsakdanjem osebnem, družinskem in občestvenem življenju. To veselje naj pričuje, da nismo kristjani samo za veliko noč, marveč smo velikonočni kristjani vedno in povsod.

Rojakom v domovini, zdomcem in izseljencem, bolnikom in ostarelim v domovih in bolnišnicah želim v imenu slovenskih škofov: *Vesele in blagoslovljene velikonočne praznike.*

*Franc Kramberger
mariborski škof*

ŠKOF KRAMBERGER ZAPUSTIL BOLNIŠNICO

9. februarja je mariborski škof dr. Franc Kramberger zaradi močnih bolečin v glavi poiskal pomoč v mariborski bolnišnici. Preiskave so pokazale, da je šlo za deformacijo (razširitev) žile v možganskem predelu. Posebna skupina zdravnikov mariborske bolnišnice se je takoj in z veliko pozornostjo zavzela za škofovo zdravljenje. Predvidevali so, da bo škof ostal v bolnišnici več tednov. Stanje se je po tednu dni že občutno izboljšalo, vendar je za hitro okrevanje potreboval predvsem počitek. V bolezni je bil v rednih stikih s svojimi ožjimi sodelavci na škofiji, vse tekoče posle pa je vodil generalni vikar dr. Jožef Smej.

Zdravje se je škofu medtem tako zboljšalo, da so ga 1. marca lahko odpustili iz bolnišnice in je sedaj v domači negi, po priporočilu zdravnikov pa potrebuje še vedno veliko počitka.

Škofu Krambergerju želimo tudi Slovenci v Argentini čimprejšnje ozdravljenje in ga priporočamo najvišjemu Dobremu Pastirju v molitev.

Jezusovo in naše vstajenje

ANTON NADRAH

Severnoameriški pisatelj Lewis Wallace je sklenil, da bo napisal knjigo, v kateri bo razkrinkal Kristusovo vstajenje kot izmišljotino. V tej knjigi je hotel dokazati, da Kristus sploh ni vstal od mrtvih. Ko je zadevo raziskoval, je spoznal, da se v njem prebujata vera v Kristusovo vstajenje. Napisal je drugačno knjigo, mnogim poznani roman Ben Hur, v katerem je Jezus zelo lepo prikazan kot tisti, ki je za nas umrl in vstal. Film, ki je posnet po tem romanu, je navdušil gledalce po vsem svetu.

Najmočnejše jamstvo in temelj našega upanja na naše vstajenje in večno srečno življenje je Jezusovo vstajenje od mrtvih. Samo v Jezusu je v polnosti uresničen božji načrt o človeku, po smrti Jezusove matere Marije pa je z njenim vnebovzetjem uresničen tudi v njej. Jezus je s svojim vstajenjem premagal smrt in pokazal, da ima popolno oblast nad smrtjo. Za vse, ki bodo ob svoji smrti v prijateljstvu z Jezusom, je on poroštvo prihodnjega vstajenja in poveličanja.

S smrtjo nas ne bo konec, ampak bomo poklicani k večnemu življenju skupaj s poveličanim Kristusom. Že zdaj se je treba zanj odločiti, že zdaj je treba živeti v prijateljstvu z njim. Z Jezusovim vstajenjem je tudi naša smrt zgubila svojo grozoto, saj pomeni za zvestega kristjana prehod skozi vrata smrti prihod k poveličanemu Jezusu.

Za Jezusovo vstajenje govorijo mnoga dejstva. Jezus je na veliki petek resnično umrl. Njegova smrtna obsodba, križanje in smrt na križu ter prebodenje njegove strani so bila javna in zato dobro izpričana dejanja.

Na veliko noč je več prič našlo grob prazen, čeprav so ga Jezusovi sovražniki zapečatili in pred grob postavili stražo. Jezusovi učenci zato Jezusovega trupla ne bi mogli odnesti iz groba. Poleg tega so bili prestrašeni in kljub Jezusovi napovedi niso pričakovali njegovega vstajenja. Jezusovi sovražniki Jezusovega trupla gotovo niso odnesli, ker bi bilo takšno dejanje lahko povod za govorice, da je Jezus vstal in da živi. Edina razlaga, ki se ujema z dejstvi, je Jezusovo vstajenje.

Jezus se je v štiridesetih dneh po svojem vstajenju na različnih krajih mnogim prikazal, z njimi govoril, z nekaterimi skupaj jedel in jim pustil, da so se dotaknili njegovih ran. S tem jih je utrdil v veri, da je vstal od mrtvih in da živi. Največja skupina, kateri se je prikazal, je bilo petsto ljudi.

Za vero v Jezusovo vstajenje in življenje so apostoli in mnogi drugi učenci dali svoje življenje, kar je najmočnejše pričevanje. Za laži in domneve nihče ni pripravljen iti v smrt. Na podlagi njegovega vstajenja in prihoda Svetega Duha na binkošti so učenci spoznali, da Jezus ni samo pravi človek, ampak tudi pravi Bog. O Jezusovih prikazovanjih je v različnih novozaveznih spisih zelo veliko poročil. Vsi štirje evangelisti poročajo o njih. Na učencih se je izvršila odločilna sprememba. Te ne bi bilo, če Jezus ne bi v resnici vstal.

Kristusovo vstajenje je že od začetka temelj Cerkve. Svoj najstarejši praznik, nedeljo, so poleg velike nedelje kristjani že od začetka praznovali prav na dan Kristusovega vstajen-

ja in kot spomin tega vstajenja. Če ne bi bilo vstajenja, tudi nedelje ne bi bilo in ne velike noči. Po veri v vstalega Kristusa so se Jezusovi učenci razlikovali od vseh drugih ljudi, ki niso bili kristjani. Vstali Odrešenik bo ostal v svoji Cerkvi kot njen temelj do konca sveta: „Jaz sem z vami vse dni

do konca sveta“ (Mt 28,20). Če Kristus ne bi v resnici vstal, bi danes krščanstva ne bilo.

Nova zaveza se konča s povabilom: „Amen, pridi, Gospod Jezus!“ (Raz 22,20). Kristjanovo življenje je usmerjeno na drugi Kristusov prihod.

Kristus ni sam. Z njim je njegova in naša Mati. Kjer je Jezus, tam je tudi njegova mati. Kjer je Mati, tam je tudi njen Sin. Potrebujemo Matero, ki nas stalno povezuje s Sinom. Ona daje naši veri prisrčen materinski pečat. Povezanost v ljubezni med Materjo in Sinom napravi našo vero posebno privlačno. Naše neprestano spominjanje in ponavzročevanje Jezusovega in Marijinega življenja je klic k prisrčni povezanosti z njima.

Kristjani smo povezani z nešteti množicami tistih, ki so v poveličanem Kristusu dosegli svoj večni cilj. Zmagoslavni Kristus je kakor magnet, ki stalno priteguje tudi nas, da smo že sedaj združeni z njim in njegovimi svetniki, po smrti pa bomo, če bomo zvesti, to dosegli v vsej polnosti.

Vrtnar

ALOJZ REBULA

„Bog in Izrael,” se je oglasilo od vrat, ki so odpahnjena vznemirila z zračnim sunkom baklo, da je za hip preblisnila vrtnarijo v zmedo loncev in rož.

Ko pa se je bakla spet pomirila v navaden plamen, je tudi prostor spet zadihal v mirni urejenosti.

„Tako bodi,” je odgovorilo iz kota, kjer je vrtnar Rimon prenašal amforo.

Odložil jo je in stopil v svetlobo.

„Oprosti uri,” je rekel prišlec, „a ne prihajam na lastno pobudo. Nalog od sinedrija.”

„Stopiva v hišo,” je predlagal vrtnar.

„O čemer se morava pogovoriti, se bova rajši pogovorila tukaj, med rožami,” je rekel prišlec.

S sumničavim pogledom je sinedriječ oplazil strop, okna, vrata, ko da se hoče prepričati o zavarovanosti prostora. Pustil si je postreči s stolom, katerega mu je vrtnar spoštljivo primaknil. Ta je segel po pručki in sedel nanjo obiskovalcu nasproti.

„Domnevam, da veš, čemu prihajam.”

„Lahko bi slutil,” je rekel Rimon.

„Kajneda?” je rekel oni in z lenobno kretnjo izvlekel tablico. To je vrtnarja vznemirilo, da je rekel: „Da se razumeva, Hošajaj: če gre za noč, ki je za nami, kar zapiši, da je Rimon, Nabatov sin, prejšnjo noč spal!”

„Prav si storil,” je rekel Hošajaj. „Ampak človek se tudi zbudi, ne?” je rekel in nastavil pisalo.

„Žena me je zbudila.”

„Kdaj?”

„Potem ko je prej njo nekaj zbudilo.”

„Kaj?”

„To boš moral vprašati njo.”

„Sem jo že. Rekla je, da jo je zbudil blisk.”

„Jaz nisem videl ničesar.”

„Kaj pa slišal?”

„Nekakšno tekanje...”

„Torej nisi videl ničesar?”

„Kot sem rekel.”

„Kakšno vstajanje mrtveca iz groba?” je rekel agent sinedrija z nekakšno strpno norčavostjo.

„Kako, če sem bil v postelji?”

„Pa menda si govoril okrog, da se je nekaj moralo zgoditi...”

„Če mrtveca ni več v grobu, kot se govori, se je že moralo!”

„Kaj?”

„Kaj! Ko da ne bi mogel ti sam sklepati!”

„Zanima me, kaj sklepaš ti.”

„Troje je mogoče: da je šel ven sam, da so ga ukradli ali da je res vstal. Da bi šel ven sam, potem ko bi ga dali v grob mrtvega? Drugo: tisti preplašeni cucky od njegovih učencev naj bi šli krast mrtvaka! Si jih predstavljaš, vse poscane, ko orodjarijo okrog groba, neopaženi? Trupla ne odneseš, kot bi odnesel poleno.”

„Torej tudi ti verjameš, kar pravi njegova banda?”

„Kaj vem, kaj pravi. Vrtnar sem, Danes sem imel opraviti s čebulo! S šalotko!”

„Da je vstal iz groba, spet oživiljen, to pravi.”

„Jaz danes nisem šel iz vrtnarije,” je rekel Rimon.

„Najraje sem med svojimi lonci, da ti povem. A zakaj ne bi lahko nekdo vstal iz groba ob vsem neznanskem, kar se na tem svetu dogaja? Ni že v našem Pismu več takih reči?”

„Se torej misliš pridružiti bandi?”

„Poslušaj,” je povzel Rimon in podršal s pručko. „Sprva mi še na misel ni prišlo, da bi kaj verjel. Če je človek mrtev, je mrtev in amen. Ko pa sem šel z grabljami čez vrt, se ustopi predme Magdalena. tista lovača, saj jo poznaš...”

„Saj, tista je glavna raznašalka te pravljice!”

„Ženska, ki je imela v sebi kup hudičev, kot mi je priznala. Menda sedem...”

„Morala jih je imeti več,” je menil sinedriječ.

„Ampak danes je vsekakor zdrav človek...”

„Prezdrava za dedcel!”

„Tista ženska torej stopi predme sredi vrta in mi reče: 'Veš, Bosar, da sem te danes zjutraj zamenjala z Gospodom?' 'S kakšnim gospodom?' sem jo vprašal. 'Z našim Gospodom Jezusom, ki je izgnal hudiče iz mene. Spet je med živimi. Vstal je namreč iz groba, kakor je bil že prej napovedal. Na vrtu je bil.

Tamle na stezi, med tistima drevesoma. A misliš, da sem ga spoznala? Kje! Kje mi je moglo priti kaj takega na misel! Na svetu sem bila prepričana, da stojiš tam ti, Rimon! Ker pa se mi ni zdel popolnoma ti, ker je bil malce drugačen, mu nisem rekla Rimon, ampak sem mu rekla: Gospod. Takole sem mu rekla: 'Gospod, če si ga ti odnesel, mi povej, kam si ga položil, in bom šla ponj.' Tako le sem rekla, misleč, da si ti. Pa nisi bil ti. Bil je on! 'Kako moreš reči kaj takega?' sem ji rekel. Ona pa: 'Ker me je ogovoril. Ker mi je rekel Marija! Tisti hip bi lahko ves svet vpil, da ni vstal iz groba, od Siona do Aleksandrije in Rima bi lahko vpili, a mojega prepričanja ne bi premaknili. Tako čudovito, tako neznansko ga je bilo videti! Gospod živi! Živi, nesmrten! In kako ne bi verjel ti, Rimon, ko sem te zamenjala z njim? Ko je bil videti vrtnar, kakor si ti?' Njene besede, Hošajaj!”

„To se pravi, da ti je ženska obrnila možgane?”

„Po pravici povedano mi jih je že žena, ko me je ponoči zbudila, vsa iz sebe. 'Kaj pa je to,' sem si rekel ob tistem dirjanju po vrtu, ko je vseprek bežalo. Ko da se je splašila tropa mer-

jascev. Nekdo je hrupno prevrnil vratnico ob gredici z limonami. A da je bila to prav posebna noč, sem čutil tudi, ko sem vstal. Iz zraka sem čutil. Iz dreves. Ko da so rasla iz kaj vem časa."

„Torej verjameš tudi ti?"

„Toliko vem, da je bila vmes neka velika reč. Da je nekaj usekalo v svet to noč..."

„V tvoje možgane je usekalo, Rimon," je rekel sinedrijec razumevajoče.

„A ko bi ti vedel, kako dobro dene ta usekanost. Kako drugače človek diha. Kako drugače dela..."

„In sanja, ne?" je rekel Hošajaj... „Videl nisi torej ničesar," je rekel in si nekam površno zapisoval. „Samo slišal ponoči hrup bežečih. In srečal tisto Marijo..."

„Ukradli so ga, vendar bomo že našli truplo."

„Kaj pa, če je ušel?"

„Živega najti bo še laže."

„Saj, živ bo povsod..." je rekel Rimon in šel otrnit baklo, ki se ji je bil plamen okrnil.

Sinedrijec je vstal.

„Če si sadiš šalotko, mi daj nekaj strokov," je rekel in sam vzel iz košarice.

Na vratih se je obrnil: „Če te bodo poklicali, se boš pač odzval," je rekel.

„Kamor koli," je pritrdil Rimon.

Sinedrijec je odšel z nekam nemarnim korakom, kot da bi bil zaradi njega oni mrtvec lahko tudi vstal...

„Blagoslovi nas, Gospod...!"

NADISLAVA LAHARNAR

Po dolini med Peco in Uršljo goro se vije danes ukročena reka Meža. V starih časih je bila huddournik in še sedaj včasih naraste in se jezí, tako da poplavi zelene bregove. Ledeniško jezero je v teh krajih zapustilo grobljo s čečevjem (kamenjem in prodrom) in rodovitno zemljo. Tudi trije grički so ostali, kronani s cerkvicami, zgrajenimi v čast Mariji Pomagaj, sveti Rozaliji in sveti Barbari, v spomin na tri dekleta, Marijo, Rozalijo in Barbaro, ki so nekoč bajé utonile v jezeru.

V stoletni kmečki hiši je bila družina zbrana okoli mize, opoldne na Gospodov dan. ATA so sedeli na častnem mestu, na drugem koncu je bil ATI, dedov sin, ob straneh pa mladi rod.

Gospodinja je poskrbela, da je bila jed pripravljena za razdelitev. Iz velikega lonca se je kadila dišeča nedeljska mesna juha. Po vsej hiši je prijetno dišalo in ščegetalo v nosnicah, skoraj tako kot pri žegnu v farni cerkvi, ko kadilo spodbuja k pobožnosti. Tukaj seveda ni dišalo po kadilu, po žegnu pa je dišalo vendarle in vabilo k pobožnemu zaužitju hrane. Dišalo je po žegnu domače cerkve pod Bogkovim kotom, kjer se družina zbira, povezana v spošto-

vanju, slogi in ljubezni, za sicer zasluženno in potrebno okrepčilo, a se tudi zaveda, da je vse dobro božji dar.

Sivolasi ATA so dvignili od dela utrjeno desnico in s palcem zarisali znamenje svetega križa na čelo, na usta in na srce, na čast Troedinemu Bogu, potem pa zaprosili za blagoslov:

„Bug požegni, Troštar Sveti Duh, Devica Marija no sveti Šentjenži!"

Pa se oglašil vnuček: „Veste, ATA, ko bom velik, bom pa jaz naprej molil. Ampak sedaj nas takole učijo:

„Blagoslovi nas, Gospod, in te svoje darí, ki jih bomo po Tvoji dobroti prejeli. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen"

Dedov pogled se je z zadoščenjem ustavil na fantičku, nato pa prav počasi splaval naprej, čez polja, čez hribočke, čez pobočje Uršlje gore, pokrito z rododendronom in z avriklji, večjimi trobenticami, ki rastejo samo tam... potem pa v neskončno daljo...

Glava je klonila na mizo in se nič več ni dvignila. Na trepalnicah je obvisela solza - poslednja v tej solzni dolini; na ustnicah pa je obstal smehlaj - prvi „iz obličja v Obličje..."

**Blagoslovljene
velikonočne praznike,
globoko osebno
doživetje in
lepo praznovanje
velikonočne skrivnosti
vam želi
„Duhovno življenje“**

BOG ŽIVI

MARKO KREMŽAR

(2) Skupna naloga

Naloge, ki jo predstavlja gojenje življenja in širjenje vere, se nihče ne more lotiti sam. Pričeti je treba s ponovnim pokristjanjenjem posameznikov, družbe in navad, preusmeriti tok javnega mnenja, poglobiti duhovnost; vse to, ob iznajdljivi, neločljivi povezanosti naravnih in nadnaravnih sredstev. Potrebna je tesna in velikodušna povezava vernih rojakov med seboj pa tudi vsakega posebej in vseh skupaj z Jezusom Kristusom, ki je glava Cerkve. Taka, dvojna povezava je prvi, vendar sam na sebi še nezadosten pogoj za uspeh. Sile, ki izhajajo iz naše volje in iz omenjene povezave, je treba usmeriti v vztrajno delo na dveh področjih.

Prvo polje nikdar dokončanih naporov smo mi sami. Vsi, „v kakršnihkoli razmerah in v vsakem stanu“, vsak „po njegovi lastni poti“ (KKC 825), smo poklicani za življenje v svetosti. Vemo, da nam je svetost dosegljiva na tem svetu v hudo nepopolni meri (KKC 670; prim. KKC 803; 825), a že sama usmerjenost k njej ni za nikogar lahka. Pot k svetosti je strma in naporna, odločitev zanjo pa osebna. Kljub temu se moramo neprestano spominjati, da pri dobrih sklepih ne bomo mogli dolgo vztrajati le z lastnimi močmi. Takšno mišljenje bi bilo znamenje, da ne razumemo razsežnosti naloge, ki jo predstavljata utrjevanje življenja in poglobljanje duhovnosti v svetu, če bi pri tem, ko se ji posvečamo, prezrli potrebo po medsebojnem dogovarjanju in pomoči.

Za notranjo rast je ob osebni molitvi potrebna tesna povezanost s Cerkvijo. Ta nam je z zakramenti, s sveto daritvijo in z razlago božje besede v najmočnejšo in najučinkovitejšo oporo. V pomoč pa nam je tudi priljučitev raznim ustanovam, v katerih lahko skupaj z brati in s sestrami v veri krepimo svojo duhovnost, se izpopolnjujemo in vzpodbujamo k vztrajnosti ter tako pripravljamo za delovanje na drugem področju, to je za konkretno apostolsko delovanje, ali kakor rad poudarja sedanji papež, za novo evangelizacijo sodobnega sveta.

Res je, da more delovati apostolsko vsak kristjan in da je to tudi dolžan storiti. Ne bi pa bilo modro, če bi pri tem

preziral naravne pripomočke in pojave, kot je na primer družbena „sinergija“. Slovar nam razloži, da ta beseda pomeni 'sodelovanje, medsebojno dopolnjevanje'. Pomeni pa tudi pojav, ki ga opazimo pri povezavi družbenih silnic, kjer ena in ena nista dve, marveč dve in še nekaj več. Sodelovanje, dopolnjevanje različnih ljudi pri delu njihove napore sešteva, pa tudi potencira. Če drži to na drugih področjih človekovega delovanja, tudi pri naporih za življenje iz vere ne more biti drugače.

Upam, da ne zveni nespoštljivo, če menim, da je tudi Jezus upošteval pojav sinergije, čeprav ga ni imenoval. Ko bremo njegove besede: „Kjer sta namreč dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem sredi med njimi“ (Mt 18,20), mislimo navadno na božjo prisotnost pri skupni molitvi. Vendar ali ni ta prisotnost in z njo povezana učinkovitost prav tako zagotovljena pri skupnem delu, storjenem v njegovem imenu? Ali niso naši naporji za doseganje nadnaravnih ciljev vedno utemeljeni na naravi? Če pomislimo, da je vse, kar je, izraz iste stvariteljske dobrote in volje, se tej povezanosti med vidno, spoznavno in nevidno, skrivnostno naravo ne bi smeli čuditi. Mejo med obema postavlja le omejenost naših čutov in spoznanj. Smo majhna, tvarno-duhovna bitja, ki se v mejah svojih zmožnosti, svobodna gibljejo v neskončnosti božje dobrote, proti skupnemu cilju ali pa proč od njega. Na tej poti naj bi si ljudje med seboj pomagali. Od tega spoznanja pa do urejenega usklajanja dela posameznikov pri zasledovanju skupnega cilja bi moral biti en sam korak.

Ljudje smo različni in hvala Bogu, da je tako. Vendar nas je prav zaradi naše različnosti, individualnosti težko pripraviti do uspešnega sodelovanja, čeprav je ravno to eden od razlogov za pojav družbene sinergije. Čim bolj so ljudje, ki sodelujejo pri nekem projektu, različni, samozavestni, v svojem usposobljeni, hkrati pa pripravljani sodelovati pri doseganju skupnega cilja, večji je uspeh njihovih naporov. Medsebojno dopolnjevanje, ki je potrebno zaradi naše človeške omejenosti in različnosti, nas sili k sodelovanju za doseganje večjih in trajnejših uspehov. Da je sodelovanje uspešno in se ne spremeni v anarhično izgubljanje

sil, mora biti v službi cilja urejeno, to je organizirano.

Različne poti v isto smer

Organiziranost je med katoličani sedanjih evropskih generacij na slabem glasu. Nacizem je s svojo superorganiziranostjo k temu čutenju gotovo v veliki meri pripomogel. Toliko bolj je razumljiv odpor po organizacij in organiziranega dela v deželah, kjer so morali pol stoletja in več prenašati organizirano prisilo komunistične manjšine na vseh področjih življenja.

Skupina, na primer, ki je pri nas izvedla revolucijo in vodila totalitarno državo, je bila v marsičem uspešna ne le zato, ker je bila nasilna in brezobzirna ali ker se pri doseganju svojih ciljev ni ustavila pred uporabo celo najbolj nemoralnih sredstev. Dosegala je uspehe tudi zato, ker je bila organizirana, ker je delovanje njenih članov bilo (in je še) usklajano in urejeno. Poleg metod, ki so lastne tiranijam, je uporabljala tudi preizkušene delovne metode podjetniškega sveta.

Ker so se verniki, ki so nasilje odklanjali, hoteli od režimskega delovanja čim bolj razlikovati, tako po bistvu kot po metodah, so neredko zavračali tudi organiziranost. Med katoličani je k temu pripomogel v veliki meri pretirani personalizem, ki so ga nekateri gojili in širili, hkrati pa z občudovanjem gledali na organizirano delovanje komunistov. Medtem ko so se ti katoličani zadovoljevali s svojo pasivno, individualistično duhovnostjo, ki totalitarnih oblastnikov ni preveč motila, so vsa sodobna sredstva javnega delovanja, obveščanja in vpliva prepuščali skupini, ki je z lažjo in z nasiljem gradila materialistično družbo brez Boga.

Ob teh pojavih morda lažje razumemo, da danes med nami primanjkuje posluha za delo v katoliških društvih in v apostolskih organizacijah.

Gibanja so ena od značilnosti dobe, v kateri je posebno v Evropi opaziti defenzivno držo katoličanov. Prebivalci zahodnih dežel, ki so bili priče množičnih preganjanj bratov v veri po sosednjih državah, so sicer uživali svobodo, a je niso dovolj uporabljali za širjenje božjega kraljestva. Celo mnogi, ki so ostali zvesti svoji veri, so preradi popuščali diktatom medijev in mode, da bi si življenje olajšali. Pričeli so se zapirati v ozke kroge somišljenikov, da bi ohranili vero ter se hkrati kolikor mogoče izognili težavam, ki jih prinaša pogumna drugačnost.

Sredi gospodarske blaginje se je pojavilo „krščanstvo brez križa“ in postalo na porabniškem tržišču Zahoda kmalu razširjena utopija. Izkazalo se je, da je tako krščanstvo na zunaj sicer privlačno, a brez notranje moči, brez privlačnosti in brez smisla. Zato so mnogi pričeli katoliško občestvo zapuščati in iskati smisel drugje. Ob vstopu v tretje tisočletje bi težko še govorili o krščanski Evropi kljub temu, da je vsa evropska kultura v resnici zrasla iz krščanskih vrednot. Novo poganstvo, ki se je pričelo širiti iz naše celine pred več kot sto leti, je postalo prevladujoč način mišljenja in ravnjanja. Zato nova evangelizacija, katero nam naroča papež Janez Pavel II., ni le iznajdljiva propagandna fraza, temveč neodložljiva naloga in s tem tudi naša dolžnost.

Verska gibanja so vedno obstajala in s svojo duhovnostjo bogatila krščansko občestvo. Vendar bi tudi o njih mogli reči, da so potrebno, a vendarle nezadostno sredstvo pri širjenju evangelija.

Ko mislim na razna gibanja v krščanskem svetu, si predstavljam vrsto lepih jezer, ki jih močan veter duhovno giblje in prenavlja s kisikom. Brez tega gibanja,

ki ga dobi od vetrov, ki burkajo njegovo gladino, bi jezero izgubilo svežino in prozornost. Taka jezera so neprecenljive vrednosti za pokrajino, katero s svojo prisotnostjo bogatijo. Videti so pomembnejša kot potoki in reke, ki vsak po svoji poti hitijo proti cilju. Vendar jezero kljub svoji razsežnosti ne more dati nečesa, kar nam lahko ponudi vsak gorski potok.

Vodna kaplja, ki ni pristala v kakem jezeru, išče svojo smer, dokler se ne sreča z drugimi kapljami v strugi potoka, ki si negotovo utira pot med skalami. Potem se požene, steče, postane potok in reka, ki se končno umiri v morju. Pri tem se nenehno čisti in bistri pa tudi služi. Poganja mlinska kolesa in kasneje mogočne turbine, ki ponesejo energijo neštetihih kapljic v svet, kjer bodo lajšale življenje in prižigale luči. Voda, ki teče svobodna, a vendarle utesnjena v svoji strugi nasproti cilju, je zmožna sprostiti energijo, ki je jezero ne more.

Pri tem ni važno, da je rek brez števila in da teče na videz vsaka v svojo smer. Čeprav jih ločijo gorske razvodnice in puščave, najdejo vse reke, vsaka na svoj način, pot do morja. Narava nas

učí, da je ob skupnem cilju različnost poti mogoča in celo koristna.

Naj bo dovolj primere. Rad bi le opozoril, da je v občestvu, ki se je odločilo, da ne bo stalo pasivno ob strani in nemočno gledalo na tek dogodkov, treba ob raznih gibanjih poskrbeti tudi za dejavno družbeno in društveno življenje katoličanov. Cerkevno občestvo predstavlja med nami veliko potencialno energijo. To silo naj bi verniki sprostiti najprej v sebi, potem pa jo usmerili v okviru dobro organiziranih združenj tako, da bodo mogli svojemu narodu v največji meri vračati veselje do življenja, mu pomagati pri poglobljanju vere in mu služiti pri doseganju duhovne in tvarne blaginje.

Konec prihodnjič

CERKEV V SVETU

IZJAVA O OPRAVIČENJU

31. oktobra 1999 sta v Augsburgu predsednik papeškega sveta za edinost kristjanov kardinal Edvard Cassidy v imenu katoliške Cerkve in škof Christian Crause, predsednik Svetovne luteranske zveze (ta združuje 125 evangeličansko-luteranskih Cerkva) slovesno podpisala skupno izjavo o opravičenju. Jedro vprašanja je: Kako človek doseže opravičenje (odrešenje) - samo po božjih milosti in ljubezni ali pa je za to potreben tudi njegov prispevek? Spor je v 16. stoletju bistveno vplival na razkol, ki je trajal od tedaj. Protestanti so zagovarjali, da je s človekove strani potrebna samo vera, katoličani pa, da je potrebno tudi sodelovanje človeka z božjo milostjo.

Sedaj skupna izjava pravi, da je opravičenje in odrešenje popolnoma svoboden božji dar, ki si ga ni mogoče prislužiti samo z dobrimi deli, ampak predvsem z vero v Jezusa Kristusa, dobra dela pa pri tem odražajo sad odrešenja in obveznosti, ki jih opravičeni mora izpolnjevati.

ŠKOFOVSKA POSVEČENJA V RIMU IN PEKINGU

6. januarja letos je Janez Pavel II. v baziliki sv. Petra v Rimu posvetil 12 nadškofov, škofov in pomožnih škofov. V škofo je bilo istega dne v Pekingu brez dovoljenja iz Vatikana posvečenih tudi 5 članov kitajskega „domoljubnega“ združenja. Za posvečenje je bilo na pritisk vlade določenih 12 duhovnikov, a so se temu drugi uprli.

Na praznik Kristusa Kralja, 20. novembra 1999, sta prejela zakrament sv. birme **BARBARA** in **MAKSIMILJAN RANT**.
Botra: Janika Pleško, roj. Rant, in Valentin Urbančič. Birmal je škof Agustin Radrizzani v Zapali, prov. Neuquén.

Janez Pavel II. na svetoletnem potovanju v Egiptu

Papež Janez Pavel II. je v svetem letu želel kot romar obiskati važnejše svetopisemske kraje, zataknilo pa se je že na samem začetku. Najprej je nameraval obiskati Ur na Kaldejskem, kjer je bil doma Abraham, vendar mu iraške oblasti tega niso dovolile. Tako je sveti oče v sredo, 23. februarja, v dvorani Pavla VI. skupaj z verniki podoživljal Abrahamovo pot iz rodnega Ura v deželo, ki mu jo je pokazal Gospod. Vež med Vatikanom in Bagdadom je bila vseeno vzpostavljena. Kljub mednarodnemu embargu si tudi iraški kristjani želijo praznovati svoj jubilej v tesni povezavi s papežem in sicer z molitvijo in duhovnim romanjem ali pa s pravim romanjem v Rim, ki se ga bo 18. marca udeležilo približno tisoč kaldejskih kristjanov.

V četrtek, 24. februarja, je Janez Pavel II. prispel v Kairo. Egiptčanski državni predsednik Murabak ga je prijazno sprejel in ga predstavil kot pogumnega človeka, modrega in strpnega. Papež je spodbudil k prizadevanju za mirno sožitje in pravičnost. V Egiptu je od 6 milijonov 90 odstotkov prebivalcev mohamedanske vere, skupnost koptskih pravoslavnih kristjanov in le 200 tisoč katoličanov. Sveti oče je priporočil medverski pogovor in duh ekumenizma in obsodil verski fundamentalizem in nestrpnost.

Vsa dosedanja apostolska potovanja papeža so bila zelo zahtevna dejanja, ki so posegala v izredno zapletene okoliščine povsod po svetu in vanje vnašala evangelijsko-odrešenijski naboje. Ta dan so takšne okoliščine predstavljali egiptovski predstavniki, ki jih je sveti oče ob prihodu po imenu pozdravil in jim zaželel mir. Najprej je bil to predsednik, ki je po veri musliman, nato Njegova svetost papež Shenbouda, poglavar koptske pravoslavne Cerkve, za njim Njegova blaženost patriarh Stephanos, voditelj katoliške koptske Cerkve, nato Veliki šejk Mohamed Tantawi, duhovni voditelj egiptovskih muslimanov, in nazadnje tudi ljudstvo Egipta z vso svojo 5000-letno zgodovino. Papež je bil tako sredi te zahtevne in raznolike stvarnosti z željo, da bi v vseh verujočih obudil spomin na začetke vere izvoljenega ljudstva.

V petek, 25. februarja, se je papež mudil na posebnem svetoletnem potovanju na goro Sinaj, enem od svetih krajev odrešenja, ki jih bo obiskal v svetem letu. Hkrati pa je to njegovo 90. potovanje zunaj Italije. Najdaljše romanje svetega očeta po svetih krajih odrešenja bo na vrsti konec meseca marca, ko bo obiskal Jordanijo in Izrael. S papežem v tem jubilejnem letu potuje na svete kraje odrešenja tudi vsa Cerkev, ki se hvaležno spominja daru odrešenja in prosi Boga za novo moč vere v delo odrešenja Svete Trojice. Jubilejna razsežnost papeževih potovanj na nekatere svete kraje odrešenja daje nove razsežnosti vsem ostalim vsebinam papeževih potovanj, od ekumenske, ko se papež sreča s predstavniki drugih krščanskih Cerkva, do dialoga z nekrščanskimi verstvi, pa do obiska krajevne Katoliške cerkve, kot tudi vedno prisotne papeževe skrbi za ohranjanje in poglobljanje celotne vsebine vere, kakor jo Katoliška cerkev živi v izpovedovanju resnic, v bogoslužju in v cerkvenem izročilu.

Drugi dan svojega zgodovinskega romanja po Mojzesovih stopinjah v Egiptu je papež Janez Pavel II. vodil mašno daritev v športnem centru v Kairu. Nemuslimanskim verskim skupnostim v Egiptu ni dovoljeno maševati zunaj njihovih svetišč, kaj šele da bi kdo mogel

organizirati mašo na prostem. Zgodila se je torej izjema, ki pa ni bila edina. Papeževe evharistične daritve se je namreč udeležilo okrog 20 tisoč ljudi, kar je nepričakovano veliko število, glede na to, da je koptskih katoličanov v Egiptu komaj kakih 200000 tisoč. Papež je maševal v francoščini, ob njem pa so stali patriarhi ter 15 egiptovskih katoliških škofov, predstavniki vernikov drugih krščanskih obredov, vsak oblečen v svoja liturgična oblačila. Iz sosednjega Sudana, kjer je stanje med muslimanskim severom ter krščanskim jugom izjemno napeto, je prišlo kakih 2 tisoč katoličanov.

Sveti oče je v svojem nagovoru med drugim poudaril, da si moramo v letošnjem jubilejnem letu prizadevati, da bi z vse večjim žarom odločno napredovali na poti edinosti, ki ga je Kristus želel za svoje učence, v duhu zaupanja in bratstva. Popoldne pa je v novi katoliški stolnici v Kairu potekalo izredno pomembno ekumensko srečanje, ki so se ga udeležili koptski pravoslavni patriarh in aleksandrijski papež Shenouda III., katoliški koptski patriarh Stephanos II. Ghattas, ter vrhovni pastirji nekatoliških Cerkva in cerkvenih skupnosti v Egiptu. Srečanje se je odvijalo v obliki molitvenega in besednega bogoslužja, med katerim je sveti oče imel pomemben nagovor o ekumenskih odnosih v teh deželi.

JUBILEJNI ODPUSTEK

Povzeto iz papeževga dokumenta: „Skrivnost učlovečenja“

1. Odpustek je izbrisanje časnih kazni za grehe, ki so bili, kar zadeva greh kot takšen, že odpuščeni, ki ga pod določenimi pogoji Cerkev kot upraviteljica zaslužen Kristusa in svetnikov, nakloni vernikom.

2. Vsi odpustki, ki so bili do sedaj v Cerkvi v veljavi, so tudi v jubilejnem letu še naprej v veljavi. Jubilejni odpustki se morejo dobiti zase ali pa za mrtve, vendar samo enega na dan. Ko kdo nakloni mrtvim odpustek, s tem naredi lepo dejanje nadnaravne ljubezni do tistih, ki so že končali svojo zemeljsko pot in v vicah trpijo dokončno očiščenje.

3. Vrh jubileja je srečanje z Bogom Očetom po posredovanju Kristusa Odrešenika, ki je prisoten v Cerkvi, zlasti v zakramentih. Zato ima celotna pot jubileja za svoj začetek in svoj konec prejem zakramentov sprave in eharistije.

4. Potem ko je vernik vredno prejel zakrament sprave, lahko dobiva skozi primerno dolg čas odpustke, tudi vsak dan, ne da bi moral ponovno k spovedi. Vendar je primerno, da verniki pogosto prejmejo ta zakrament, da tako poglobljajo svoje spreobrnjenje in si pridobivajo vedno večjo čistost srca. Drugače je s prejemom sv. obhajila: sveto obhajilo je treba prejeti za vsak nov odpustek; tudi je primerno (čeprav ne nujno), da se obhajilo prejme isti dan, ko se opravijo ostala predpisana dela za pridobitev odpustka.

5. Spovedniki smejo tistim vernikom, ki upravičeno ne morejo opraviti predpisanih del in ostalih predpisanih pogojev, te spremeniti v druga. Tako se npr. mo-

rejo bolniki in vsi tisti, ki ne morejo iz hiše, namesto obiska določene cerkve, duhovno združiti s tistimi, ki na predpisani način opravijo določeno delo tako, da darujejo Bogu svoje molitve, trpljenje in neveshnosti.

6. Kar zadeva predpisane pogoje, morejo verniki dobiti jubilejni odpustek:

- Obiskati morajo katedralno cerkev ali pa kakšno od tistih cerkva ali krajev, ki jih je škof določil. V njih se morajo udeležiti kakšnega pobožnega opravila (npr. svete maše, križevega pota ali rožnega venca); ali pa obiskati, zasebno ali pa skupinsko, katedralo ali drugo od škofa določeno cerkev ter ostati v njej nekaj časa v duhovnem premišljevanju in zaključiti obisk z očenašem, vero in kakšno molitvijo na čast Materi božji.

- Drug način, kako dobiti popolni jubilejni odpustek, je obiskati kakšnega bližnjega v potrebi (bolnika, zapornika, starejšega osamljenega človeka, ipd.) in sicer kot bi šlo za obisk Kristusa, ki je v teh potrebnih prisoten. Tudi v tem primeru je treba izpolniti ostale pogoje (sv. obhajilo in predpisane molitve).

- Popolni jubilejni odpustek je možno prejeti - vedno le en odpustek na dan - tudi z drugimi dobrimi deli, kot na primer s tem, da se človek odpove vsaj za en dan odvečnim stvarjem (npr. tobaku, alkoholnim pijačam; da se posti ali se zdrži mesa, kot je to v navadi v Cerkvi).

- Še drug način, kako dobiti odpustek, je, da se s primerno vsoto denarja pomaga revežem ali pa se da denar za kakšno versko ali socialno dobro delo (zlasti v prid zapuščenim otrokom, v pomoč mladim ljudem v težavah in starim v potrebah; pa tudi da se žrtvuje nekaj časa v dobro skupnosti ali pa da na kak drug način človek doprinese kakšno osebno žrtev).

Zakaj ne tudi škofa Rožmana?

V „Družini“ sem z veseljem prebral, da je Cerkev na Slovenskem začela postopek za beatifikacijo škofa Vovka. Vprašam se, zakaj ne tudi za škofa Rožmana? Kaj je Cerkev na Slovenskem do danes storila, da se mu vrne dobro ime in izbriše „zločinec in izdajalec slovenskega naroda“? Sodnik Drobnič je sicer poskušal, toda pri oblasteh ni uspel, ker naše sodstvo ni sposobno in ne zrelo reševati takih problemov. Taki tudi hočemo v evropsko skupnost? Kdo nas bo sprejel? Lahko samo nam enak! Cerkev je premalo zainteresirana, da bi ga vsaj pred vernimi ljudmi razglasila nedolžnega s tem, da začne postopek „beatifikacije“. To je pot, pa tudi dolžnost, da se popravi krivica in vrne svojemu škofu zaslužen čast in nedolžnost, teptano že 54 let.

Škof Rožman ni nič manjši „mučenec“ od škofa Stepinca? Hrvatje so ga spravili na oltar, mi pa smo še vedno na začetku enoumja. Oba sta bila „zločinca in izdajalca“, obsojena od brezbožnega komunizma. Kaj hočemo še več? To je zadostni dokaz za njuno nedolžnost! Verni slovenski ljudje, tako doma kakor po svetu, ga imajo za mučenca in svetnika. Da se je škof Rožman 1945. leta umaknil na Koroško, ni noben greh. To je storilo na deset tisoče Slovencev. Tako so se umikali danes sto-

tisoči s Kosova. Eni in drugi so bili prerpičani, da se kmalu vrnejo v domovino. Slovenci so se vrnili, toda končali so v Kočevskem rogu, Teharjih in drugod. Le manjšemu številu se je uspelo rešiti. Med njimi tudi škofu Rožmanu. To, kar je škofu Stepincu prineslo mučeništvo, „ječa“, je škofu Rožmanu „izgnanstvo, neizmerna ponižanja in bol za svojim ljudstvom v domovini“. Bil pa je zato neprecenljiva tolažba in opora slovenskim beguncem, razsejanim po vseh kontinentih sveta.

Cerkev na Slovenskem zastoj čaka, da se bo nekdo drugi zavzel za njega, izgnanega in ponižanega škofa ter mu vrnil čast in dobro ime. To mora storiti sama! Začne naj proces za njegovo „beatifikacijo“! To bo rešilo vse dileme, nasprotnike pa prisililo, da dokažejo to, kar škofu očitajo. Ni potrebno iskati državne rehabilitacije. Ona nima kaj rehabilitirati, razen da prizna vse svoje povojne poboje, zločine in krivice, ki jih je prizadela slovenskemu narodu. To je bila zločinska oblast in spada v Haag. Z njo tudi vsi tisti, ki še danes to odobravajo in zagovarjajo. Tukaj je Cerkev sodnik in razsodnik, a ne tisti, ki prikriva in tolerira krivice in zločine, storjene takratnemu brezpravnemu narodu. Država se še ne bo tako lahko in hitro rešila

Nadaljevanje s prejšnje strani

Ob koncu svojega romanja v Egiptu v soboto, 26. februarja, je papež Janez Pavel II. zjutraj obiskal samostan Sv. Katarine na gori Sinaj, kjer je opravil zasebno mašo. Papežev obisk samostana je potekal pod strogimi varnostnimi ukrepi, lokalne oblasti pa so za ta dan prepovedale kakršnekoli turistične obiske. Samostan in gora Sinaj imata v krščanski zgodovini velik pomen, saj je prav na Sinaju Mojzes prejel deset božjih zapovedi. Papež Janez Pavel II. je v okviru svojega obiska v Kairu voditelje drugih krščanskih cerkva pozval k dialogu in približevanju med kristjani.

P. MARKO IVAN RUPNIK

opremil kapelo Janeza Pavla II.

V apostolski palači v Vatikanu, v hiši, kjer prebiva papež s svoji mi najožjimi sodelavci, je Janez Pavel II. 14. novembra blagoslovil obnovljeno kapelo, posvečeno Odrešenikovi Materi, ki jo je z mozaiki poslikal akademski slikar in teolog, jezuit pater dr. Marko Ivan Rupnik, doma iz župnije Črni vrh nad Idrijo, kjer je bil rojen leta 1954. Predava teologijo na papeški univerzi Gregorijani, predava na raznih teoloških znanstvenih inštitutih v Vzhodni Evropi in vodi v duhovno-študijskem središču v Rimu Centro Aletti. Ko je v okviru centra ustanovil šolo za duhovno umetnost, je postal nanj pozoren tudi papež Janez Pavel II. in ga povabil, naj naredi načrt za opremo njegove kapele. Načrt, ki ga je zasnoval p. Rupnik skupaj s češkim paterom dr. Tomašem Špidlikom, je ugaljal papežu in Rupnik je s svojo skupino začel velikansko delo, saj je bilo treba z mozaikom okrasiti nad 600 m² površine. Med sodelavci pri poslikavi kapele v tehniki mozaika sta bila tudi dva Slovence: inž. Barbara Ravnikar iz Ljubljane, izučena mozaičarka, ter jezuitski sholastik Jožko Zajec. Leva stena prikazuje ponižanje Kristusa, božjega Sina, ki je prišel na zemljo kot človek, se dal krstiti, bil križan, desna stena dvig človeka k Bogu, zadnja stena Jezusov drugi prihod na svet ob koncu časov, na stropu pa Kristusa Pantokratorja. Rupnik je dober poznavalec vzhodne teologije in v duhovnosti in to se kaže tudi v poslikavi, ki je sinteza med izročilom in sodobnostjo, med vzhodom in zahodom. Umetnostni kritiki so delo silno ugodno ocenili. P.

„enoumja“ in postala „pravna država“. Preveč je zaplavala v „egoizem in materializem“. Ne čakati drugih časov! Naš čas je danes!

Slovenska zemlja je posejana z „mučenci“.

Ne znamo to ceniti in izkoristiti v dobro slovenskega naroda.

ZA VERNE SLOVENCE JE ŠKOF ROŽMAN MUČENEC - SVETNIK!

Ciril Zajec, Beograd

Marko je tudi plodovit pisatelj duhovnih knjig, ki so prevedene v več jezikov. Za okrasitev papeževe kapele je ob letošnjem kulturnem prazniku, 9. februarja, prejel Prešernovo nagrado za likovno umetnost, najpomembnejše slovensko kulturno priznanje.

Nagrada slikarju Rupniku

V utemeljitvi za dodelitev nagrade slikarju Marku Rupniku za mozaično poslikavo kapele Redemptoris Mater, za katero so člani Upravnega odbora Prešernovega sklada potrdili svetovljanstvo Prešernovega duha, je Upravni odbor zapisal, da se je akademski kipar pater Marko Rupnik v mozaični poslikavi kapele Odrešenikove Matere v Vatikanu kot velik poznavalec vzhodnega krščanstva simbolično oprl na bizantinsko likovno in duhovno izročilo in nanj cepil ekspresivnost sodobnega likovnega izraza. Zato njegova poslikava ni historični posnetek, marveč stvarno dediščino suvereno prereja z ustvarjalnim pogumom in otroško vero ter vanjo vnaša avtorjevo osebno

izkušnjo in milenijsko zazrtost v skrivno prohodnost, ki jo med motivi najbolj jasno naznanja Kristusov drugi prihod na vhodni strani kapele. Poslikavo je avtorju priklicala njegova upodobitev Kristusa, ob katerem ga je naročnik papež Janez Pavel II., sam slovanski umetnik, prepoznal za pravega avtorja, ki naj bi bil ob prelomu tisočletij pridružil znamenitim vatikanskim umetnikom likovno utelešenje vzhodnih virov krščanstva. Rupnik je to idejo uresničil z avtentičnim navdihom in s tem vpeljal v vatikansko središče slovensko umetnost. Zato je njegova dragocena umetnina za nas tudi izjemnega nacionalnega pomena.

P. Marko Ivan Rupnik s sodelavci, Kristus Pantokrator, stropni mozaik v kapeli „Redemptoris Mater“, Vatikan.

Slovenija danes

BRANKO ROZMAN

SMER - EVROPA

Prav lahko je razumeti zaskrbljenost tistih, ki vidijo v vključitvi Slovenije v Evropo nevarnost za izgubo bistvenih značilnosti našega naroda. Nevarnost gotovo obstaja, a rešitev ni v ostajanju zunaj Evrope, ampak v večji skrbi za narodove posebnosti. Vključitev v Evropo je namreč za Slovenijo edina rešitev, saj pomeni slovo od Balkana in komunistično protivrednost.

Neverjetno je, kako se v upravljanju javnega življenja na vsakem koraku srečujemo z nemoralno: z nevrčanjem premoženja, ki ga je lastnikom ukradel partijski režim; nobena preiskovalna komisija - in cela vrsta jih je že - ne odkrije resnice in krivcev; nadzorniki na različnih družbenih odsekih sploh ne nadzirajo, zato ostaja ogromno družbenega denarja v zasebnih žepih; v Evropo ne sme ne meso ne mleko iz Slovenije; da ne govorimo o neurejenosti sodstva, o malone izključno levem medijs-

kem prostoru, o oživljanju partijskih simbolov, o ostajanju prejšnjih elit na vodstvenih položajih in še in še.

Evropa je za obstoj in razvoj Slovenije edina možnost. A pogoj, da bomo vanjo prišli, je slovo starih sil od vodenja države. V Evropo nas bodo kot verodostojni partnerji tamkajšnjih demokratičnih sil pripeljali samo pomladniki. Na prihodnjih volitvah morajo zmagati.

Bolna oblast - Niko Jurca, Delo (20. nov.):

Za veliki finale Jež (Delo, 6. nov.) navaja, da je general Robotti ukazal pobiti vse Slovence, pa se mu ta genialni načrt ni posrečil, ker se je mož znašel na napačni strani. Grozljiv načrt, ki ga nihče ne more opravičevati, ga je pa kot naklep okupatorja proti tujemu življu moč vsaj razumeti.

Pozna pa naša zgodovina še vsaj enega takega genialca. Kardelj je ukazal pobiti vse intelektualce, duhovnike in velike kmete. Slovenske, de ne bo pomote. Tudi ta načrt se v celoti ni posrečil, čeprav se je mož vojaško znašel na pravi strani. Tega načrta pa ni mogoče ne opravičevati ne razumeti. Da oblast zaukaže iztrebljenje inteligence in najbolj vitalnega dela lastnega življa, mora biti zares bolna. Norost samouničevanja zaradi ideloškega zaslepljenstva žal pušča na narodovem telesu globoke in težko popravljive rane.

Za konec Jež jadikuje nad neizprosno zgodovinsko logiko, ki nas vselej potisne na vzhodno stran sleherne železne zaves. Drugače tudi biti ne more, vse dokler se civiliziranemu

svetu predstavljam z dediči tiste ideologije, ki sadistično uživa v načrtnem uničevanju najboljšega v lastnem narodovem telesu.

Padec komunizma - Mladen A. Švarc, Vir (23. nov.)

Komunizem je najprej in predvsem državni zločin, nikakor pa ne neka svetla in lepa ideja z napako v izvedbi. Vse preveč so nas poskušali prepričati prav o tem Gulag, Barcelona, Teharje, Rog, Goli otok, vse to je bilo brez napak, pa naj je šlo za justifikacije, „družbeno koristno delo“, „izvensodne poboje“ ali udbovske likvidacije.

Na Ludovskem je komunizem zgradil močnejši zid, kakor je bil berlinski iz betona, slovenski je zgrajen iz kosti „izvensodno pobitih“. Kjer zakoplješ v Sloveniji, so kosti. Kjer iščeš, ni arhivov. Ponovno obujanje vojaške družbe (borci bi se radi izenačili z vojaki za osamosvojitve, čeprav so se oni bojevali za partijsko diktaturo, ti pa za demokracijo, (op. BR), vračanje imena „španskih borcev“ za kulturni hram, ohranjanje spomenikov komunističnim diktatorjem - to vse je ponovno pojavljanje komunizma, ki funkcionira predvsem kot znak, da še ni vse minilo. Komunisti demokracije nikoli niso želeli, nikoli hoteli in naredili so vse, da je ne bi nikoli bilo.

„ARGENTINCI“ PO SVETU

Jože Mozetič in Stanka Marinček Mozetič z družino (od leve na desno): Inž. Ma. Stanislava Mozetič Pace, inž. Genaro Pace, dr. Nataša Mozetič, Gianluca Pace, inž. Juana Mozetič, Ma. Viktorija Mozetič - po božični maši v Sao Paulo, Brazil.

DESET LET OD ODHODA IZ JEČE

Slovenija je pred deseti leti odšla iz komunistične ječe, pred devetimi pa še iz jugoslovanske. To sta obene s sprejetjem krščanstva vrhova naše zgodovine.

Ne demokracije ne osamosvojitve nam niso prinesli komunisti. Nasprotno: prav oni so nas po koncu svoje krave rihte v revoluciji petinštirideset let na silo tiščali v svojem ideološkem in policijskem zaporu. Obojno svobodo so nam prinesli demokratično misleči ljudje.

Partijski so se najprej potuhnili, potem so pa počasi prilezli iz svojih lukenj in se skozi stranska vrata pripla-

zili na politični oder. Danes zasedajo najvišja mesta v družbi in še sram jih ni.

Zadnji čas celo širijo svoj vpliv v slovenskem prostoru, naravnost smešno pa je, da si pripenjajo medalje na prsi, češ da so nas oni izpeljali iz jugoslovansko-partijske ječe. Skrajni čas bi že bil, da bi se umaknili v zasebnost.

Desetletnica Demosa - Mateja Babič, *Delo* (26. nov):

Jutri bo minilo deset let, odkar so predstavniki štirih takratnih strank sprejeli sporazum o skupnem sodelovanju Demokratične opozicije Slovenije - Demos. To je bil tudi razlog, da so v prostorih Društva slovenskih pisateljev za skupno mizo sedli Janez Janša, Lojze Peterle in Janez Podobnik. Demos bo vedno simboliziral uresničitev tisočletnega sna o lastni državi, je bila rdeča nit njihovih misli.

Čeprav je Demos nesporno zaslužen za mnoge dosežke takratnega časa, od osamosvojitve Slovenije do njenega mednarodnega priznanja, pa nekateri tega še danes ne želijo priznati, je dejal Petrle. „Spomin na Demos živi v javni anonimnosti, elita, ki danes vlada, pa ga skuša zasenčiti.“

Janša: „Brez Demosa ne bi bilo niti osamosvojitve niti demokracije.“ Opomnil je na dejstvo, da obletnice Demosa nikoli niso bile dostojno zaznamovane na državni ravni. „Tudi desetletnice se ne bi spomnili, če slavnostne akademije ne bi pripravile skupaj SLS, SKD in SDS.“ Spričo tega se je Janša obregnil ob proslavo, ki naj bi jo ob desetletnici preprečitve mitinga resnice, „dogodka, ki ga ni bilo“, v Cankarjevem domu 1. decembra pripravilo notranje ministrstvo „za državni denar“.

Vihar v kozarcu

Kadarkoli se v naši javnosti pojavi karkoli v zvezi s Cerkvijo, preverjeni kadri skočijo pokonci kot bik, če mu pokažeš rdečo cuno. To se je zgodilo tudi te dni ob nekaj domnevno ne dovolj jasnih stavkih v besedilu sporazuma med RS in Sve-

tim sedežem.

„Nekdo“ je takoj sprožil alarm, drugi se je v znani levi reviji brž vprašal, zakaj je sporazum sploh potreben, tretji je zahteval, da se dogovarjanje med državo in Cerkvijo vrne na začetek, četrti je na hitro roko in zlahka nabral dvesto podpisnikov (časnikar Ivan Puc jih je v Magu imenoval mobilizirance) za zahtevo, da se besedilo nemudoma popravi.

Drnovšek, ki bi nerad spred poslušal očitke tujih politikov in diplomatov, zakaj zavlačuje sporazum s Svetim sedežem, je na vso to hajko odgovoril, da so njihove razlage zavajajoče, saj izkrivljajo cilje in vsebino dokumenta. Zaradi napačnih razlag in medijskih naporov bo vlada nekatera besedila v sporazumu jasneje opredelila, s čimer se strinja tudi Cerkev. Drnovšek je o liberalnih razumniki, ki so se podpisali pod poziv, celo izjavil: „Prepričan sem, da velik del teh sporazuma sploh ni prebal.“

Tako. Tresla se je gora, rodila se je miš. Edina zanimivost dogodka bo, ko bomo zvedeli za imena podpisnikov.

ŽELJA ZA LETO 2000

Kaj si Slovenci, ki imamo Slovenijo radi, želimo zanjo v letu 2000? Brez dvoma predvsem polno uresničeno demokracijo, pravno državo s spoštovanjem etičnih zakonov. Pogoji za to je, da prevzamejo oblast ljudje, ki niso okuženi s komunizmom. Povedano z druge strani, slovo starih sil. Tega žal ni uresničila lustracija, ki bi bila nujna po vseh človeških in božjih zakonih. Nova možnost za Slovenijo je novi Demos. Naj se voditelji desnice zavedo svoje odgovornosti do naroda in storijo potrebne korake. Volivci pozorno spremljajo njihove igre in na volitvah jim bodo izstavili račun. Takega ali drugačnega.

„Heroj“ in pesnik

Pred kratkim so na Dolenjskem odkrili spomenik znanemu heroju revolucije. (Izraz heroj revolucije je sam v sebi protis-

loven, saj je heroj nekaj dobrega, revolucija pa nekaj slabega.) Slavo mu je zapel pesnik Zlobec.

Ta je opravičeval revolucijo z vprašanjem, kaj bi bilo, ko bi pri nas med vojno zavladala praznina ali celo samo kolaboracija. Praznine ni bilo, saj so katoličani še pred OF ustanovili za oborožen boj proti okupatorju Slovensko legijo, ki sta se ji kasneje pridružili še Narodna in Sokolska legija. Same kolaboracije, natančneje protirevolucije, pa brez revolucije tudi ne bi bilo, saj se ne bi bilo treba upreti revolucijskemu pobujanju najbolj poštenih Slovencev.

„Pričakovala sem, da bo (Danilo Slivnik v knjigi Potnikovo poročilo) vsaj omenil, če že ne obsodil 'izdajo' Cirila Zlobca,“ je zapisala Marija Vodišek v *Magu* (22. dec.), „ko je v svojstvu člana takratnega predsedstva Slovenije v tistih najbolj odločilnih in nevarnih časih italijanskemu diplomatu poročal vse okrog naše osamosvojitvene dejavnosti in tako postavil na kocko 'najvišje' dejanje v vsej zgodovini Slovencev in Slovenije. Pa za to dejanje ni še nikomur odgovarjal.“

Preverjeni kadri - Janko Štamberger, *Delo* (4. dec.):

Dr. Kerševan navede (Delo, 27. nov.), da sporazum (med vlado R Slovenije in Svetim sedežem) premalo upošteva obremenjenost našega časa in prostora z izostrenim konfliktom v času druge svetovne vojne, ki da ga je v bistvenem povzročila preveč sklerikalizirana slovenska družba izpred vojne.

Ugotovil sem dvoje: Prvič, popoln molk univerzitetnih profesorjev, med njimi tudi sedanjih podpisnikov, in drugih takrat družbeno političnih „delavcev“ po objavi tez komisije CK ZKS (Tribuna, 28.5.1973): „...za komuniste je edino sprejemljiva marksistična idejna usmeritev visokega šolstva... kadrovanje visokošolskih učiteljev se zastavlja kot eno osrednjih vprašanj in je zato potrebna stroga izbira.“ Kot kaže, je bila izbira pri kadrovanju dokaj učinkovita.

Drugič, slovenska družba pred vojno le ni bila tako od Cerkve spolitizirana in sklerikalizirana, kot prikazuje dr. Kerševan in kar naj bi v bistvenem povzročilo krvavi konflikt. Legalno so delovale liberalno usmerjene stanke. Bilo bi od dr. Kerševana bolj pošteno in bliže zgodovinski resnici, če bi krivca za bratomorno klanje poiskal med netilci komunistično-leninistične revolucije, ki so naro-

5. decembra 1998 sta se poročila v frančiškanski cerkvi v Ljubljani POLONA KOČE in MATEJ DEBEVEC. Čestitamo!

dovo nesrečo okupacije in voljo do odpora izkoristili za svoje oblastne cilje.

Cinizem - Janez Janša, Delo (11. dec):

V Sloveniji so na oblasti ljudje (Kučan), ki so leta 1990 omogočili razorožitev slovenske TO in s tem prisilili Slovenijo, da je orožje kupovala v tujini, če se je hotela upreti agresiji JLA. To so ljudje, ki so leta 1990 in 1991 glasovali proti zadostnemu obrambnemu proračunu Slovenije in tako prisilili državo, da je obnovljala učne centre TO iz kompenzacij in novo oborožitev kupovala tako, da je odprodajala staro, če smo hoteli zgraditi nujno potreben obrambni sistem. Isti ljudje zdaj preiskujejo domnevne nepravilnosti pri teh dejanjih in ker ne najdejo nobenih dokazov za svoje trditve, sejejo namigovanja, prosijo na tujih veleposlaništvih za pomoč in trgujejo za nacionalne interese. Cinizem brez primere.

HOLOKAVST PO SLOVENSKO

Predsednik R Slovenije je 27. januarja govoril na mednarodni konferenci v Stockholmu o nacističnem holokavstu nad Judi. Razpravljal je o spoštovanju različnosti in univerzalnosti veljave človekovih pravic. Poslušalci so morali dobiti velike oči, saj je bil govornik nekoč šef CK KP, katere zaščitni znak je bil programirano teptanje človekovih pravic.

Nacistični zločin nad Judi je govornik označil za „grozodejstvo“. Res? Po vsem primerljiva, po številu pa še precej večja, so bila grozodejstva, ki so se v tem stoletju dogajala v deželah pod rdečo zvezdo. Npr. v ZSSR. Ali v SR Sloveniji.

Govornik je povedal, da „Slovenija ne bo pristala na zahteve... po odpravi odločitev in dejanj, s katerimi je takratna slovenska država v duhu Potsdama kaznovala okupatorjeve zločince in tiste, ki so z njimi sodelovali pri zločinih nad slovenskim narodom“. No, tu je kar nekaj spornih trditve.

Prva. Slovenija naj ne bi pristala na odpravo odločitev in

dejanj povojne partijske države. Ko bo predsednik R Slovenije kdo z nepartijsko preteklostjo, bo Slovenija to celo zahtevala.

Druga. Slovenska partijska oblast naj bi okupatorjeve zločince kaznovala. Kdaj? Po razpadu Italije je italijanska soldateska iz Slovenije odšla, ne da bi „NOB“ nanjo izstrelila eno samo kroglo. Po koncu vojne nemška vojska skoraj prav tako. Katerega Nemca, poleg gen. Rösenerja, je postavila partijska oblast pred sodišče? Razlog, da je dal nemške ujetnike, ki so odkopavali razpadajoča trupla domobrancev v Podutiku, Maček potem postreliti, je bil, da bi zakril partijski povojni zločin, ne pa kaznovanje.

Tretja. Pomor dvajset tisoč nedolžnih ljudi, ki so se branili pred revolucijskimi zločini, naj bi bil v duhu Potsdama. Tudi tisti po koncu vojne? Brez sodb, po predhodnem izstradanju in drugih vrstah mučenja. Tudi pomor žensk in otrok.

IZ SLOVENIJE

33. teološki tečaj

V Ljubljani in Mariboru je bil od 15. do 26. novembra teološki tečaj za študente in izobražence pod geslom Znamenja upanja z naslednjim sporedom: dr. Vinko Potočnik: Znamenja upanja ali kritika pesimizma; mag. Vinko Ošlak: Novi srednji vek; dr. Hubert Požarnik: Ali še potrebujemo dobrega človeka; dr. Drago Čepar: Dobiti otroka?; dr. Jožef Muhovič: Umetnost in krščanstvo; dr. Marjan Turnšek: Slovenska svetost - znamenja upanja proti upanju; dr. Anton Jamnik: U-pam, torej sem; dr. Christian Gostečnik: Ali si tudi ti zasvojen?; dr. Željko Mardešič: Cerkev med nostalgijo in zvestobo človeku; dr. Drago Ocvirk: Koliko je vreden človek?

Razstava slovenskega tiska in fotografij iz begunskih

taborišč v Avstriji 1945-1949

V galeriji Družina je dr. Janez Arnez novembra 1999 odprl razstavo o slovenskem emigrantskem tisku. Številne tiske in fotografije iz življenja naših ljudi v begunskih taboriščih je spremljal tudi obsežen zbornik z istim imenom (350 strani, z dodatkom dokumentarih fotografij, pomembnih osebnosti, tiskarskih delavnic, fotografskih laboratorijev, radijskih oddaj in podobno). V uvodu dr. Arnez pojasnjuje, kako so slovenski tiski prišli iz tujine v domovino: „Po letu 1991, ko je prenehala partijsko-politična prepoved uvoza slovenske literature, je bilo možno prepeljati 4 zabojnike iz Severne in Južne Amerike in nekaj tovornjakov iz zahodne Evrope. Tako se je v Sloveniji nabiralo gradivo, pomembno za slovensko zgodovino pisarstva. Sedaj je v knjižnici inštituta Studia Slovenica blizu 90 odstotkov vseh listov, ki so izšli v begunskih taboriščih v 5 letih po koncu 2. svetovne vojne.

Jože Krašovec: Nagrada, kazen in odpušcanje

Akademik bibličist prof. dr. Jože Krašovec je napisal knjigo z gornjim naslovom in s podnaslovom Mišljenje in verovanje starega Izraela v luči grških in sodobnih tokov. Monumentalno študijo (1095 strani) je izdala Slovenska akademija znanosti in umetnosti in je hkrati izšla v slovenskem in angleškem jeziku. O delu je predsednik SAZU dr. France Bernik dejal, da gre za svetovno veljaven dosežek v bibličistiki, ki najustrezneje odgovarja na (ne)etično občutljivost sodobnega življenja.

Knjižni sejem

Na 15. knjižnem sejmu v Cankarjevem domu v Ljubljani so razstavljale tudi katoliške založbe: Družina: 315 naslovov, Mohorjeva (Celje): 30 naslovov - rednih naročnikov 9.930, Celovec, Gorica, Ognjišče, salezijanske Salve, Svetopisemska družba, Dravlje (jezuiti) in druge. Ob odprtju 23. novembra je bil slavnostni govornik pisatelj Alojz Rebula. Vseh razstavjalcev je bilo 70 založb.

Wanda, provinca Misiones. 26. junija 1999 sta se poročila v cerkvi Brezmadežnega spočetja MARTA GROŠELJ in ANDRÉS KOTUR. Čestitamo!

Stane Okoliš:
ŽRTVE DRUGE SVETOVNE VOJNE NA OŽJEM NOTRANJSKEM,
 Ljubljana 1996

*Gradivo Komisije za raziskavo poveljnih množičnih pobojev,
 pravnodvomljivih procesov in drugih nepravilnosti občine Cerknica*

Nekaj dejstev iz naše preteklosti

MARKO KREMŽAR

Komisija za raziskavo poveljnih množičnih pobojev, ki jo je po volitvah leta 1990 imenovala občinska skupščina v Cerknici, je založila leta 1996 izvirno in temeljito delo dipl. zgodovinarja Staneta Okoliša z naslovom „Žrtve druge svetovne vojne na ožjem Notranjskem“.

Od 168 strani, ki jih ima knjiga, jih je okrog 60 posvečenih pojasnilom, ostalih 100 strani pa 'Statističnim ugotovitvam' in 'Pregledu žrtv druge svetovne vojne'. Avtor, ki zasluži za svoje temeljito delo iskreno priznanje, nas v sklepnih besedi opozarja, da temelji „pregled žrtv na več ali manj nedvomnih dejstvih“ in da „je nastal z veliko mero soglasnosti“ med člani omenjene Komisije, da pa to „ne velja za njihovo interpretacijo“. Prav zato je morda primeren naslednji povzetek podatkov, ki jih je zgodovinar Stane Okoliš res skrbno zbral in uredil.

Naslov te zgodovinske razprave, ki

Zavod sv. Frančiška Saleškega v Želimljem

V letu 1967 so slovenski salezijanci v Želimljem odprli Srednjo versko šolo, v 20 letih jo je obiskovalo nad 300 fantov iz vse Slovenije. Leta 1991 je Gimnazija Želimlje postala prva javno priznana zasebna šola v samostojni Sloveniji. Z leti je odprla vrata tudi dekletom. Septembra 1999 je ustanovila zaživela kot Zavod sv. Frančiškega Saleškega z gimnazijo, dijaškim domom, centrom za mlade, družine in odrasle ter glasbeno šolo. Prenovili in nadgradili so obstoječe stavbe in zgradili še nove prostore. Letos je vpisanih 208 dijakov, zanje skrbi 25 profesorjev.

Novi inšpektor slovenskih salezijancev

4. januarja 2000 je bil imenovan za novega višjega predstojnika slovenske inšpektorije Lojze Dobravec, profesor verouka na Gimnaziji Želimlje in direktor Zavoda sv. Frančiška Saleškega v Želimljem. Dobravec je doma na Velikih Blokah, Nova vas pri Rakeku, leta 1954. Njegov prednik Stanislav Hočevar, ki nas je obiskal v Argentini, je dopolnil 2 mandatni dobi.

govori o žrtvah vojne, ni povsem točen, še več, lahko bi rekli, da utegne bralca celo zavajati. Če pregledamo priloženi seznam 2158 slovenskih žrtv v vojnem in poveljnem času na ožjem Notranjskem, vidimo, da je 31,3% (str. 66.) vseh žrtv izgubilo življenje po končani vojni, ali kot pravilno ugotavlja avtor, da je bila „povzročena skoraj tretjina vseh žrtv z obravnavanega področja“ po končanih bojnih operacijah, to je po 15. maju 1945 (str. 73). Komisija, ki je delo naročila, je imela kot namen tudi raziskavo poveljnih pobojev. Zakaj potem skupna oznaka vseh pobitih kot 'žrtve vojne', ko to ne odgovarja resnici niti glede na čas, niti po vzrokih? Komu se zdi, da je še vedno treba prikrivati, čeže ne dejstva komunistične revolucije, ki je med vojno in po njej divjala na Slovenskem, pa vsaj njen obseg in posledice?

Avtor dobro pojasni, da pomeni „delovanje partizanskih enot v povezavi s krajevnimi in terenskimi odbori OF... nastop revolucije“ (str. 24). Tega dejstva preprosto ni mogoče utajiti. Lahko pa mu je vzeti pomen, ki ga ima, za razumevanje tedanjih dogodkov na Slovenskem. Avtor nato omenja, da se revolucija pri nas „prekriva z osvobodilnim gibanjem“ in ponovi misel tudi na strani 44, ko poudari, da so bili partizani „oborožena sila revolucije“ in hkrati „osvobodilno gibanje“. Pove nam tudi, da se je „navdušenje“ za partizansko odporiško gibanje počasi ohlajalo in da se je od njega veliko ljudi odvrnilo. Na take odločitve „posameznikov“ naj bi „vplival predvsem revolucionarni značaj gibanja“. Nekateri rojaki naj bi se z revolucionarji ne strinjali, po avtorjevih besedah, „zaradi gospodarske politike... drugi niso hoteli sodelovati zaradi nazorskih in političnih opredelitev“. O delovanju partizanov pa beremo, da so bile „na eni strani... omejene vojaške akcije proti Italjanom, na drugi strani pa nastopi proti Slovincem, ki so bili obtoženi sodelovanja z okupatorjem ali snovanja 'bele garde' oziroma protirevolucije.“ Da so bile partizanske vojaške akcije proti okupatorju resnično zelo omejene, razberemo iz statistične priloge na str. 164, kjer so za-

pisana imena v boju padlih Italijanov. Vidimo, da so partizani na omenjenem ozemlju v letih 1941-1943 povzročili smrt 9 (devetih) italijanskih vojakov.

Iz statističnih podatkov o italijanskih represalijah na civilno prebivalstvo je razvidno, da so te zahtevale 266 žrtv, katerim moramo prišteti še 16 talcev. Teh 282 slovenskih življenj je cena za smrt devetih italijanskih vojakov in nekaj sabotaž. Represalije italijanske vojske nad civilnim prebivalstvom so brez dvoma vojni zločin. To pa ne zmanjša odgovornosti partizanskega vodstva, to je KPS, ki je represalije izzvalo za dejanji, katera so bila iz vidika svetovne vojne popolnoma brez smisla. Očividno so bili „nastopi proti Slovincem“ tudi na Notranjskem višje na listi partizanskih priorit, kot toliko propagirani boj proti okupatorju. Avtor zapiše, da so partizani že v prvi polovici leta 1942 pomorili „več uglednih osebnosti iz katoliškega tabora“, vendar o njih ni posebne tabele.

Iz statističnih podatkov je razvidno, da predstavlja 2158 oseb, to je celotno število žrtv na Notranjskem, 12,6% vsega prebivalstva na tem ozemlju. Na str. 66 najdemo odgovor na vprašanje, kdo je neposredni povzročitelj teh smrti.

Največ smrti je zakrivila „Jugoslovanska armada“ in sicer 610 oseb ali 28,3% vseh žrtv. Sledijo ji Italijani, ki so zakrivili smrt 547 oseb ali 25,3%. Na tretjem mestu so zapisani partizani (358 oseb in 16,6%), potem Nemci (305 oseb, 14,1%), nato domobranci (130 oseb, 6%), nato so na vrsti samomori (58 oseb, 2,7%), nato OZNA (55 oseb, 2,5%), slede vaške straže (21 oseb, 1%), četniki (2 oseb, 0,1%), razni in neugotovljeni (72 oseb, 3,3%). Kdo je bila omenjena Jugoslovanska armada, ki je pomorila več Slovencev kot Italjani? Odgovor najdemo na strani 44: „Jugoslovanska armada, v katero so se dotlej že povsem vključile tudi slovenske partizanske enote, predstavlja okvir, v katerem je revolucija opravila poboje.“ V poglavju 'Medvojne in poveljne žrtve' pa beremo, da sta v statistiki „med povzročitelji Jugoslovanska armada in OZNA prepoznavni oznaki, ki opozarjata, da gre za poveljne žrtve. Te so tako vojaki - domobranci - kot tudi civilisti. Za vse poveljne žrtve je značilno, da so bile pobite razorožene v končnem obračunu. Zato so vstavljene v kategorijo likvidacij“ (str. 73). Gotovo bi bilo primernejše, da bi spadala množična morja zvezanih ujetnikov v kategorijo zločinov proti človeštvu, a v tem primeru bi avtor verjetno še vedno čakal na založnika.

Če hočemo dobiti po omenjeni tabeli število vseh neposrednih žrtev komunistov na Notranjskem, moramo sešteti žrtev Jugoslovanske armade, partizanov in OZNE, kar zneso 1023 oseb ali 47,4% vseh pobitih. Protikomunisti, to je Vaške straže, domobranci in četniki so povzročili 153 žrtev, kar je 7,1% celote. Okupatorja, Italijani in Nemci, sta povzročila na Notranjskem 852 smrti (39,4%) in sta drugi povzročitelj pobojev, takoj za komunisti. Pri tem ni odveč misel, da ne bi bilo ne Vaških straž, ne domobrancev, pa tudi ne njihovih žrtev, če slovenski komunisti ne bi pod videzem odporiškega gibanja izvajali revolucije.

Kako so umrle navedene žrtve vojne in revolucije? Statistika na str. 67 odgovarja takole: Likvidiranih je bilo 1048 oseb, kar predstavlja 48,5% vseh žrtev, medtem ko je v boju padlo vsega skupaj 348 oseb (16,1%). Ta številka je dovolj zgovorna in osvetli pravo naravo NOB in komunistične revolucije na Slovenskem. Likvidacije rojakov in ne osvobodilni boj so bile ena od prvenstvenih partizanskih dejavnosti. Ista statistična tabela nas spomni, da so uničile okupa-

torske represalije na dejanja tako imenovane NOB že omenjenih 282 slovenskih življenj.

Na strani 68 pa nas pretrese še en podatek. Glavna žrtev vojne in revolucije so bili na Notranjskem civilisti. Od vseh poznanih žrtev je bilo civilistov 852 (39,5%), vaških stražarjev, domobrancev (med njimi je posebej omenjen en kurat) in četnikov je med žrtvami 783 (36,3%), partizanov 460 (21,3%), partizanskih dezertarjev 8 (0,4%).

Glede padlih partizanov je pomembno naslednje avtorjevo opozorilo: „Med partizani, ki so postali žrtve druge svetovne vojne, so številni primeri žrtev, katerih povzročitelji so bili sami partizani. Vzroki teh smrti... so zelo raznovrstni: osebna nasprotja, politične opredelitve, dezerterstvo itd“ (str. 45). O veličini NOB na Notranjskem pa najbolj zgovorno priča statistični seznam nemških vojakov, ki so bili uničeni v osvobodilnih akcijah. Iz seznama je razvidno, da je pobila štiri nemške vojake avgusta 1945 OZNA v cerkniških zaporih, štirje (4) pa so padli junija leta 1944 v boju (str. 164).

Smrt devetih italijanskih in štirih nemških vojakov na eni, pa dva tisoč sto

petinosemdesetih Slovencev na drugi strani. To naj bi bila NOB? Do kdaj bodo v Sloveniji še učili zlagano zgodovino? Koliko časa bodo še slavili kot 'heroje' ljudi, ki so slovenski narod uničevali in ga izrabljali v partijsko korist?

Zanimivo je tudi, da statistični pregled žrtev navaja za večino po vojni pomorjenih likvidirancev kot kraj smrti „Vetrinj itd“. Nepoučeni bralec bo seveda zaman iskal grobove pomorjenih v bližini vetrinskega polja. Avtor nato pravilno pojasni, da so bile žrtve iz tega koroškega kraja odpeljane in nato „pobite po različnih krajih Slovenije, največ okoli Teharij... v Kočevskem Rogu... pa tudi v Rakovem Škocjanu.“ Zadnji tak umor je registriran „več let po koncu druge svetovne vojne iz leta 1959... na južnem obrobju Loške doline“ (str. 44). Tudi ta je na seznamu vojnih žrtev.

Zgodovinar Stane Okoliš je opravil v nelahkih razmerah pomembno delo. Bog daj, da bi njegov zgled spodbudil pomenovalce tudi drugod, da se bo tako slovenska zgodovina s spoznavanjem zgodovinskih dejstev otrešla lažnih mitov, ki jih je pol stoletja ustvarjala in gojila komunistična partija. ■

9. septembra 1999 sta se poročila v cerkvi sv. Eduarda v Barločah
ADRIJANA KASTELIC in DIRK BERNHARDT. Čestitamo!

V soboto, 18. septembra 1999, sta se poročila v cerkvi Marije Pomagalj
v Buenos Airesu MONIKA ZUPANČ in TOMAŽ FILIPIČ. Čestitamo!

Janez Arnež:
SLOVENSKI TISK
V BEGUNSKIH TABORIŠČIH V AVSTRIJI 1945-1949,
Studia Slovenica, Ljubljana-Šentvid 1999

Branje za spomin in osveščanje

BOŽIDAR FINK

V založbi Studia Slovenica, ki jo že več kot štirideset let vodi in vzdržuje dr. Janez Arnež, je izšlo delo z naslovom Slovenski tisk v begunskih taboriščih v Avstriji 1945-1949.

Marljivi in razgledani zbiralec arhivskega gradiva je v knjigi na 350 straneh obdelal časopisno in knjižno dejavnost v zavezniških taboriščih v Avstriji od prihoda beguncev do njihove razselitve.

Delo izčrpno in dokumentirano prikazuje izredno delavnost ljudi, ki so po večini v skrajno neugodnih razmerah skrbeli za obveščeno in izobraževano rojakov, potem ko so izgubili domovino in tudi svoje najdražje, ohraniti pa so hoteli duha neuklonljivosti in vero v prelado pravice.

V knjigi je zanimivo prikazano življenje v begunskih taboriščih in posebej prizadevanje nekaterih oseb, da se za zgodovino in strokovno preučevanje ohranijo podatki, tiskovine in zasebna dokumentacija o dogajanjih v hudih časih. Tako se je skoraj vse ohranilo, avtor pričujoče knjige pa je še sam nabral mnogo zasebnih pisem, ki so dobila pomen vrednega arhivskega gradiva.

Poučno je poročilo o delovanju javnih knjižnic, ki so v taboriščih posredovale branje starejšim, omogočale pa tudi študij dijakom begunske gimnazije.

Mnogo izvemo o periodičnem tisku, katerega izdajanje je bilo izredno živahno, saj so nekateri časopisi izhajali celo vsak dan. Za to je bilo treba žrtvovati osebno ugodje, včasih tudi varnost, kadar je to dejavnost oviralo taboriščno poveljstvo zaradi nasprotovanja jugoslovanskih repatriacijskih komisij. Primanjkovalo je tudi tehničnega materiala, ki ga je bilo treba pridobivati z iznajdljivostjo in žrtvami.

Poleg periodičnega tiska je bilo izdanih presenetljivo število knjig, brošur in drugih razmnoženin, ki so v knjigi popisane v posebnem seznamu in ta obsega blizu 400 naslovov. Med njimi so šolske knjige in pripomočki, verski tisk, literarna dela, pričevanja, vzgojna navodila in pesmarice ter nekaj pomembnih študijskih del, kot npr. Slovenska državna misel Franceta Dolinarja in Zgodo-

vinski atlas Slovenije Romana Pavloviča. Šolske knjige so zelo pregledno predstavljene še posebej.

Novo poglavje pokaže, kakšen je bil odnos angleških zasedbenih oblasti do publicistične dejavnosti beguncev. Nekateri pripadniki zasedbenih sil so bili do tega prijazni, dostikrat pa je bila uvedena cenzura, ki se je izvajala tudi z neverjetno ostrino.

Sklepni poglavji govorita o tehničnih in denarnih težavah tiskanja ter o odnosu koroških Slovencev do tiska beguncev in za begunce.

V dodatku je poleg tiskovin navedenih še blizu 600 rokopisov, ki jih ima v razvidu prireditelj knjige. Poseben pomen daje knjigi obširen povzetek v angleščini.

Knjiga se naroča pri Studia Slovenica, Štula 23, Šentvid-Ljubljana in stane za rojake v Argentini poleg poštnine 10 pesov.

Dr. Arnežu moramo biti hvaležni za delo, ki se mu posveča, posebej še za to knjigo, ki se bere kot napeta zgodba iz naše bližnje preteklosti. Poslušati pa je treba tudi njegov klic k večji skrbnosti za ohranjanje materialnih prič o naši stvarnosti. Še vedno nimamo organizirane splošne arhivske službe, ki bi skrbela za zbiranje in za-

varovanje gradiva, da bi lahko služilo strokovnemu preučevanju plitične emigracije. V to gradivo sodi tisk, pa tudi zapisi, ki dokumentirajo naše družbeno življenje na različnih ravneh. Pomembna so lahko tudi zasebna pisma in druge listine, iz katerih bo šel pozneje mogoče razbrati, kako je naša skupnost živela, s kakšnimi težavami se je spopadala in kaj dobrega je dosegala.

Naj se torej med nami razširi in utrdi vsaj volja za zbiranje zasebnega arhiva, ki naj se zavaruje, da ga potomci ne bodo zavrgli, ampak da ga bodo oddali primerni ustanovi. Kolikor je mogoče, pa naj gradivo služi že zdaj, tako kot je bilo tisto iz begunskih taborišč uporabljeno za knjigo dr. Janeza Arneža. Če se iz kakršnih koli razlogov ne bi bilo mogoče odpovedati originalnim listinam in pismom, pa naj se oddajajo vsaj v kopijah, da bo gradivo lahko čim prej uporabno za objektivno zgodovinsko pisje.

14. novembra 1999 je bila krščena v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu NADIA SMRDELJ, hči Ivota in Irenke, roj. Loboda. Botra: Helena Loboda Oblak in Jože Smrdelj; krstitelj: prelat Jože Škerbec.

Božidar Fink:

NA TUJEM V DOMOVINI

Članki in govori

Mohorjeva založba, Celovec-Ljubljana-Dunaj, 1999

JURE VOMBERGAR

*Knjiga Božidarja Finka, ki je izšla ob koncu lanskega leta na Koroškem, obravnava tri velike slovenske teme: **Upor proti revoluciji, Politično zdomstvo in Slovensko državnost.** V treh razpredelkih je ponatisnjenih 26 njegovih člankov in govorov med leti 1969 in 1997: članki v revijah *Duhovno življenje in Sij slovenske svobode*, v dnevnikih *Slovenec* in *Delo* ter govori pri *Slovenski kulturni akciji*, na *Slovenskem dnevu* in na *domobranskih proslavah*, večinoma objavljenih v tedniku *Svobodna Slovenija*.*

Božidar Fink daje slovenski pravni, politični in kulturni javnosti v pre mislek jasen in umirjen strokovni pogled na slovensko polpreteklost in sedanost. Poudaril bi prav ta umirjeni pristop k tematiki, ki že več kot pol stoletja buri duhove v slovenskem svetu in med nami v emigraciji povzroča sicer upravičen gnev in sveto jezo nad tolikšnimi lažmi in sprenevedanji, ki jih je še vedno poln tisk in drugi mediji v Sloveniji. Nova generacija razumnikov tako v Sloveniji kot v zdomstvu pa se ograjuje od čustveno obarvanih obravnav, od apriornih in apodiktičnih trditev in kvalifikacij ter pričakuje s protikomunistične strani miren, jasen, stvaren ter zgodovinsko in miselno utemeljen prikaz dogodkov in nagibov. Želijo poznati še drugo

plat medalje in jo primerjati z dosedaj edino poznano. Menim, da knjiga to pričakovanje izpolnjuje v veliki meri. Posebno za mlajše iskalce resnice o vojni in revoluciji na Slovenskem je primerna prav tako ne preveč obsežna knjiga kratkih in jedrnatih člankov. Prav bi bilo tudi in je čas, da bi se v knjižni obliki ponatisnilo podobne članke, raztresene po zdomskih revijah in časopisih, še drugih mislecev slovenske politične emigracije kot sta n.pr. dr. Marko Kremžar in dr. Tine Debeljak.

Kot ugotavlja Anton Drobnič v spremni besedi h knjigi, doslej v Sloveniji ni bilo resnih strokovnih razprav o medvojnih dogodkih. Tudi sedanja mlajša generacija o tem ne mara razpravljati in se opredeliti, omejuje se na povojne razme-

re (n.pr. *Temna stran meseca*). Svetovno javno mnenje ni naklonjeno obsojanju komunizma, obsoja le zločinskost nacizma. Obsoja vsak oborožen odpor proti poskusom uvedbe različic komunizma in nesprijemljive metode, ki so se pri tem uporabile, nihče pa ne obsoja zločinov in zločincev v nekdanjih komunističnih deželah. Skoraj ga ni, ki bi se spotikal ob tako dvojno moralo.

Knjiga Božidarja Finka bo gotovo našla pozitiven odmev med vsemi, ki iščejo resnico, čeprav je kdaj boleča. Ni pa pričakovati, da bi jo resno vzeli v pretres člani „novega razreda“ in njihovi potomci. Paradokso je, da se cinično norčujejo iz vsake resnice, dogme in morale, krčevito in naravnost fanatično pa branijo mit o NOB. Zavedajo se, da jim obstoj tega mita v nedogled varuje družbeni ugled in vsakovrstne privilegije, dobro plačane službe, nezasluzene pokojnine, zasežene oz. ukradene premičnine in nepremičnine. Vsem pa, predvsem mlajši generaciji, ki ni obremenjena z nestrpnostjo, privilegiji in drugimi koristmi, je Finkova knjiga pomemben doprinos k poznanju razlogov in nagibov, ki so utemeljevali smiselnost, moralno nujnost in neizogibnost upora proti komunističnemu nasilju. Fink razpravlja o tem v prvem delu knjige, pa tudi o pojmu naroda, o pravni nevzdržnosti pojma *narodno izdajstvo*, o mednarodno sprejetih kriterijih glede legitimnosti oblasti v času okupacije ter o različnih kategorijah kolaboracije z okupacijskimi oblastmi, o pojmu kvizlinštva, o statusu in name-nu domobranstva, o okoliščinah domobranske prisege, o legitimnosti revolucijskih oblasti in o naravi NOB. Menim, da je ta del knjige najbolj pomemben.

V drugem delu knjige Božidar Fink govori o slovenski politični emigraciji, o njeni zvestobi slovenstvu skozi 50 let zdomstva in njenem daljnem namenu: reševanju Slovenije in usmerjanju njene usode. Iz ponatisa člankov izpred 20. let je razvidna bojazen in svarilo pred vplivi iz domovine, ki so prihajali iz nesvobodnih virov in skušali razkrojiti emigracijo. V tem delu govori o temah, ki so razvemale duhove v tistem času, pa so aktualne še danes: o dialogu, o pomirjenju in spravi, o odpuščanju, o klerikalizmu, o legitimnosti oborožene obrambe pomembnih dobrin in skupnosti: družbenih in osebnih, duhovnih in tvarnih. Naniza tudi zahteve o popravni krivic, moralnih in tvarnih, ki jih politična emigracija pričakuje od demokratičnih oblasti v republiki Sloveniji. Zanimivo je Finkovo osebno pričanje o doživljanjih in občutkih ob svo-

V soboto, 16. oktobra 1999, je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu **ANDREJ JAKOŠ**, sin Markota in Sandre, roj. Malovrh. Botra: Karla Malovrh Jakoš v odsotnosti Klavdije Malovrh Jakoš in Marjan Jakoš; krstitelj: prelat Jože Škerbec.

jem prvem obisku v domovini leta 1990, po 45 letih zdomstva. Bralca pretrese njegova intimna prizadetost ob srečanjih z udeleženci obeh strani revolucije. Za duhovno zgodovino slovenskega naroda bi bila nepogrešljiva vključitev v eventuelno antologijo tovrstnih pričevanj.

V tretjem delu pa obravnava pravni pomen pojma državnosti, nevzdržljivost različnih oblik sožitja držav bodisi v federaciji ali konfederaciji ter se poteguje za samostojnost Slovenije. Skozi pol stoletja je bilo razpravljanje o slovenski samostojnosti najhujši greh v Jugoslaviji. Mnogi od teh, ki danes predstavljajo v svetu republiko Slovenijo, še 10 let nazaj niso hoteli nič vedeti o tem, niso niti verjeli v to možnost ter se norčevali iz prizadevanj politične emigracije. Še danes ji ne priznavajo nobenih zaslug o tem. Vendar zgodovina razvoja slovenske državne misli ne bo mogla mimo teh razmišljanj. Čeprav državo že imamo (se nam 'je zgodila', pravijo; za verne pa je dar Milosti), argumenti zanjo niso izgubili aktualnosti in znajo biti vredni upoštevanja v bodočnosti, ko se bo odločalo o možnih povezavah z drugimi državami.

Knjiga Božidarja Finka bo morda mnogim odprla oči in jih vodila iz teme zmede pojmov, ki jo je zapustil polstoletni sistem laži, obrekovanj in sprenevedanj. Posebno sedaj, ko prisostvujemo ponovni uporabi fraz iz revolucionarnega besedišča, ponovnemu izgrebanju in povelečevanju ideologije, ki je sama v sebi razpadla z vsem svojim aparatom, ter ponovnim grožnjam z iztrebljenjem drugače mislečih, je potrebno, da politična emigracija ostane pričevalka resnice in terjalka pravice, da goji kulturo življenja, da hoče biti organski del narodne celote, s pravico, da kritično presoja razmere.

Primeren bi bil prevod knjige v svetovne jezike. Ne samo, ker so v njej razloženi nagibi in razlogi protirevolucionarne strani na Slovenskem, ampak tudi, ker veljajo za vsak čas in prostor; pripočljiv bi bil za potomce slovenskih beguncev po svetu, ki ne obvladajo slovenskega filozofskega in pravnega besedišča. Komunistične ideje pa tudi še ni konec in možnosti revolucije v kaki novi različici so še vedno prisotne.

Knjiga je vredna pozornega branja, kajti vsaka beseda je preiščljena in vsak argument domišljen. Kar pa se tiče jezika in besedišča, nihče ne bo mogel oporekati, da je arhaičen, kvečjemu, da je preveč tujk. V Argentini se knjiga more kupiti v zadrugi Sloga in stane \$10. ■

PRELAT JANEZ OGRIN - ZLATOMAŠNIK

Na predvečer 50. obletnice svoje nove maše je prelat Janez Ogrin, župnik v mestu Quines, San Luis, daroval zlato mašo v cerkvi, posvečeni Žalostni Materi božji, v Dolores v kordobskih hribih, kjer je bil na počitnicah. Z njim so somaševali mons. Luis Donato, gen. vikar škofije Cruz del Eje, in župnik v Capilla del Monte, ki je pridigal ob tej priložnosti, prelat dr. Mirko Gogala, gen. vikar škofije San Miguel, Albin Avguštin, dolgoletni župnik v župniji Santa Rita v Boulogne sur Mer, ter župnik Peralta Cúcaro iz Candelarije v San Luisu. Na slovesnost so bili povabljeni slovenski rojaki, ki so bili v tem času na počitnicah v Počitniškem domu dr. Rudolfa Hanželiča ali v bližini, ter tisti, ki stalno živijo v bližnjih okrajih. V preselečenju zlatomašnika se je maše udeležila tudi skupina njegovih faranov. Tako je bila cerkev nepričakovano polna vernikov.

Pred začetkom maše je zbrane vernike nagovoril dr. Gogala. Povedal je, da bo maša v kasteljanskem jeziku, petje pa v slovenščini, ki je zlatomašnikov materni jezik. Nato sta zlatomašniku v imenu vseh rojakov izročila šopek rož, ga pozdravila in mu v slovenskem jeziku čestitala k jubileju najstnika Viki Rant in Lojze Žakelj. Skupina rojakov je že prejšnji dan vadila petje, za kar je besedila pripravila prof. Metka Mizerit in jih razmnožena razdelila med rojake. Tako je bilo jubilejno slavlje, čeprav zaradi okoliščin skromno, vendar lepo pripravljeno in zelo prisrčno. Po maši so bili vsi prisotni povabljeni na večerjo v Počitniškem domu; ob petju slovenskih in argentinskih verskih in folklornih pesmi se je zavlekla kar pozno v noč. Naslednji dan je msgr. Ogrin ponovil zlato mašo med svojimi farani v mestu Quines, provinca San Luis.

Prelat Janez Ogrin je bil rojen leta 1923 v Ljubljani, kjer je končal klasično gimnazijo. Med 2. svetovno vojno je bil zaprt v italijanskem koncentracijskem taborišču Gonars. Vstopil je v semenišče v Ljubljani, nato pa se pridružil domobrancem. Po vojni sta z bratom Tonetom vstopila v slovensko be-

gunsko semenišče, se z njim preselila v Argentino v San Luis, kjer sta bila posevena. Kasneje se je sinovoma pridružila njuna mati Marija, roj. Rus, ki je po vojni ostala v Sloveniji. Brata duhovnika sta ostala v provinci San Luis in delovala med tamkajšnjimi verniki po različnih župnijah. Brat Tone je umrl prezgodnje smrti leta 1976.

Janez Ogrin je postal župnik v mestu Quines. Tam je ustanovil farno gimnazijo, otroški vrtec, učiteljsiše in višjo šolo za informatiko. Danes ima šola okoli 800 dijakov. Dolga leta je bil ravnatelj pa tudi profesor verouka, filozofije, psihologije, francoščine, petja in risanja. Vodil je pevske zборе v šoli in v fari, bil dopisnik provincijskih časopisov. V 36 letih, kar je župnik, je sezidal novo cerkev in župnišče (prav tako v bližnji Candelariji), poleg že omenjene šole še internat za 50 dijakov, samostan za šolske sestre ter sezidal, predelal ali obnovil več kapel v bližini. Zaradi tolikšnega vsestranskega delovanja je prejel več častnih imenovanj in odlikovanj province San Luis. V škofiji je bil dekan, član škofijskega sveta in bil imenovan za papeškega častnega prelata.

Ob vsem tem udejstvovanju med domačini pa prelat Ogrin ni pozabil, da je slovenskega rodu. Poskušal se je v literaturi in objavil več črtic v begunskem tisku. Je redni član literarnega odseka SKA. Večji del svoje knjižnice (ca. 500 knjig) je daroval knjižnici v Počitniškem domu dr. Rudolfa Hanželiča, kamor hodi letovat skoraj vsako leto. Zanimivo je, da je predelal vrsto melodij slovenskih pesmi v kasteljanski jezik: orlovsko himno je priredil v himno farne gimnazije, domobranski 'Oče, mati' v himno osnovne šole, 'Mi legionarji, mi domobranci' pa v himno šolskih olimpijad. V kasteljansčino je predelal melodije vrste slovenskih verskih pesmi: 'Marija skoz življenje', 'Mati dobrega sveta' in še katero.

Prelat Janez Ogrin je odličen primer slovenskega begunskega duhovnika, garača na mnogoštevilnih področjih. Hvaležni so mu domačini okolja, kamor ga je poslala božja previdnost, in pa slovenski rojaki, katerih dober glas je ponesel v odročeni kraj Argentine. ■

FRANČIŠKA REJA

90-letnica

Gospa Frančiška Reja je v mestu Bimaco pri Río Colorado 25. januarja praznovala svojo 90-letnico. Na prošnjo urednika Duhovnega življenja je sama opisala svoje življenje.

Rojena sem bila 25. januarja 1910 v Ljubljani v revni družini. Ata je bil Edvard Roš iz Kranja, mama je bila Hribarjeva iz Ihana. Bili smo trije otroci. Kljub revščini nam za šalo ni nikdar manjkalo potrebnega.

V ljudsko šolo sem hodila na Vrtačo. Bila je nemška. Ker so bile vse slovenske šole napolnjene, me je mama vpisala v nemško. Ko sem bila v tretjem razredu, je bilo konec prve svetovne vojne. Nehali smo biti Avstrijci in smo postali Jugoslovani in konec je bilo nemške šole.

V meščansko šolo sem hodila k Uršulinkam in potem na učiteljske v Ljubljani.

Kot dvajsetletno učiteljico so me nastavili v Maščance v Prekmurju na Gorickem. Od tam so me prestavili na Veliko dolino pri Brežicah, čisto na hrvaški meji. Tam sem se poročila z Rafaelom Reja in tam sta se rodila otroka, Cvetka in Andrej.

Začela se je druga svetovna vojna. Hrvaška se je že prej ločila od Jugoslavije in je bila v dobrih odnosih z Nemčijo. Jugoslavija je v treh dneh kapitulirala, Velika dolina je prišla pod Nemce, Ljubljana pod Italijane. Nemci so objavili, da bodo vse prebivalce obmejnih krajev preselili v Šlezijo in te naše kraje naselili z Nemci. Mejo na Hrvaško so zastražili. Mlad nemški vojak je dal skrivaje vedeti, da bo on, ko bo na straži, izpustil vsakega, ki noče na Šlezijo, in pustil iti čez mejo v Ljubljano. Naša družina je zapustila Veliko dolino, peš prešla čez Gorjance in srečno prišla v Ljubljano k moji mami. Prosila sem za službo. Poslali so me v Sovro pri Logadcu. Mož je postal domobranec. Partizana pa nismo videli nobenega, dokler me niso prestavili v Zaplano. Prvo noč, ko sem z otrokoma spala v šoli, so prišli partizani požgati šolo. Nam niso naredili nič hudega. Domobranci so bili v Hotederšici, tja nas je moj mož odpeljal. Prosila sem za novo službeno mesto in tako sem prišla v Rovte. Tam so bili domobranci in smo še nekam mirno živeli. Moj mož je zdaj šel med četnike.

Grozen je bil konec vojne. Prišli smo

pod komuniste. V množičnih pobojih je umrl tudi moj mož. Domobranci z družinami so se že prej umaknili v Avstrijo, jaz nisem takrat niti pomislila na pobeg. Za beg sva se kasneje dogovorili z drugo učiteljico, Francko Miklavčičevo, ko sva videli, da ne bova mogli sodelovati z brezbožniki, da bova vedno v boju z vestjo. Čakali sva na ugodno priložnost, ki jo je Bog poslal. Neki učenec je zbolel za nalezljivo boleznijo, šolo so zaprli, da jo bodo razkužili, in medve s Francko sva rekli: „Zdaj ali nikoli.“ Vse imetje sva zbrali v nahrbtnike, jaz z obema otrokoma - in smo šli. Zdaj pomislim: če bi takrat vedela, kam bomo prišli, bi otrokoma lahko rekla: „Pojdimo v Argentino, peš in brez ničesar. Ubili so vama očeta. Bog vaju pošilja onkraj morja k očetovemu bratu Francetu, ki je prišel v Argentino po prvi svetovni vojni. Kako čudovit je Bog. Že po prvi svetovni vojni nam je pripravil pribežališče v Argentini.“

Brez hudega trpljenja sem prišla v že organizirano taborišče v Monigo v Italiji. Preselili so nas begunce v Servigliano, nato v Senigallio in Barletto. V Argentino sem prišla po Veliki noči leta 1948 z ladjo Santa Cruz. Že na ladjo nas je prišel obiskat moj svak France z ženo Marijo. Peljala sta nas na svoj dom. Marija je bila v službi pri družini Martínez de Hoz in tam mi je dobila službo sobarice. Otroka sta bila vpisana kot notranja učenca. Ker je bila šola tudi v begunskem taborišču, nista izgubila nobenega leta. Kar hitro sta se naučila

španskega jezika. Tudi meni ni delal preglavice.

O družini (visoka družba) Martínez de Hoz moram reči samo hvalo. Težava zame je bila v tem, ker v taki službi nimaš potrebne prostosti. Enkrat na teden popoldne sem imela prosto in sem hodila obiskovat enkrat Cvetko v kolegij, enkrat Andreja. In kam z otrokoma v počitnicah? Družina Martínez de Hoz je šla vsako leto v Chapadmalal na svoje posestvo, kjer so gojili dirkalne konje, in dovolili so mi, da sem smela vzeti otroka s seboj. Počasi smo se prilagajali argentinskemu življenju.

Cvetka je končala trgovsko šolo, Andrej pa mehanično šolo. Po osmih letih sem šla iz prvotne službe in sem služila še pri dveh drugih družinah kot služkinja. Povsod so bili zelo dobri z menoj. Hranim jih v lepem spominu. France in Marija sta nam stala vedno ob strani. Ko sta šla otroka že v službo, smo imeli najeto stanovanje v Villa Luro in pozneje lastno stanovanje v Moronu.

Ker nisem bila več sobarica, sem se lahko prosto gibala in sem spet prišla med Slovence in v Slovensko hišo, ki še ni bila taka kot sedaj. Spominjam se, da smo imeli sv. mašo v dvorani pod odrom. Ko sem prvič slišala slovensko petje, se mi je srce napolnilo z blaženostjo. Čudovito je slovensko petje.

Postala sem članica Katoliške akcije. S prijateljico Lojzko Zavratnik sva redno skupaj hodili na sestanke in na delo Katoliške akcije, tako da so naju začeli imenovati „Ciril in Metod“. Naš duhovni voditelj je bil mons. Orehar, ki ga hranimo v nepozabnem spominu. Sodelovala sem tudi pri gledališču v Slovenski hiši.

Nekaj sem napisala v Duhovno življenje in Božje stezice, nimam pa pisateljskega daru. Enkrat sem šla z mladino na taborjenje, dvakrat sem jim predavala. Še kake druge malenkosti sem storila, nič posebnega.

V domovino se nisem vrnila. Tam so vladali komunisti. Tudi denarja za to ni bilo. V Argentino smo prišli zastoj, za pot v domovino je bil potreben denar. Boleče sem hrepenela po naših planinah. Tukaj je sama ravnina od Buenos Airesa do Río Cuarta. Kadar sem v sanjah videla naše planine, se mi je srce kar tajalo od sreče ob njih nebeški krasoti. Ko sem videla cordobske hribe in Ande v Mendozi, sem ozdravela.

V Moronu smo živeli skupaj, Cvetka, Andrej in jaz. Cvetka se je poročila. Njen mož, Španec, je imel delo v Río Cuarto in sta s Cvetko tam živela. Rojevali so se otroci in sem hodila na pomoč. Ože-

82 let MARIJE MALI, roj. Poljanšek

Med nami so rojaki, ki nosijo v sebi globoka in edinstvena doživetja iz pretekle zgodovine. Ena od teh je gospa Mici Mali. Pisec teh vrstic je imel namen, da jo obišče za njeno osemdesetletnico in zapiše kak njen spomin, da ga s tem reši pozabe. Po dveh letih se je to vendarle zgodilo. Gospa je bila tudi sedaj pripravljena deliti z njim del svojih spominov.

Malijeva Micka, kot ji pravijo, je torej avgusta lanskega leta izpolnila 82 let življenja. Rojena je bila 31. avgusta 1917 v veliki kmečki družini v fari Sele pri Kamniku. Imela je 6 sester in 4 brate. Osnovno šolo je obiskovala v domači vasi. Stara 11 let je že šla v sosednjo vas Znojile k družini Antona Malija - ki je bil najstarejši od Malijevih sinov - pazit majhne otroke. Ko je leta 1936 drugi brat - Gregor Mali - postal župnik v Ajdovcu pri Žužemberku, sta šla z njim na novo faro tudi sestra Francka kot kuharica, brat Lojze za upravljanje in delo na župnijskem posestvu. Obema v pomoč pa je šla kasneje za njimi tudi Micka Poljanšek. Lahko rečemo, da je bilo vse njeno življenje najtesneje povezano z Malijevimi, še predno se je mnogo pozneje poročila z Lojzetom. Zato je pisec teh vrstic izkoristil, da je gospa Micka povedala čim več spominov, ki jo vežejo tudi na te, ki so že pokojni. Se posebej so dragoceni spomini na župnika

Gregorja Malija, ki je bil poznan že v Sloveniji kot ljudski nabožni pesnik. Begunci iz lienškega in špitalskega taborišča ga pa poznajo tudi kot gorečega dušnega pastirja, iskanega spovednika, dobrega pridigarja pa tudi pevca.

Zadnja medvojna leta je živel v župnišču v Ajdovcu tudi Anton Pavlič, župnik iz Sel pri Kamniku, katerega so Nemci izgnali v Srbijo. Ko se je vrnil v Slovenijo, mu je nemški okupator še vedno onemogočal vrnitev na svojo faro. Dobil je zatočišče pri kolegu Gregorju Maliju in s tem povečal „farovško“ družino.

nil se je tudi Andrej in Cvetka z možem sta me vzela za vedno k sebi. Kupila sta hišo v naselju (barrio) Bimaco, kjer živim že 30 let. Od hčerke imam 4 vnuke, od Andreja, ki živi sedaj v Ituzaingó, pa dva vnuka. Dve Cvetkini hčerki sta poročeni, zato imam že 4 pravnuke.

Vera je božji dar in to je res. Meni je bil dan že ob rojstvu. Vedno sem ljubila Boga, nikoli nisem imela dvoma. Govorili so toliko o klerikalcih, proti Cerki in duhovnikom, mene ni to nič omajalo. Vedela sem, da je vera in Cerkev eno, ljudje smo pa drugo. Ne moremo Cerki in veri vzeti njene svetosti in resnice. Ljubezen do Boga me je vedno spremljala in reševala. Ko zdaj skoraj na koncu življenja pomislim na vso življenjsko pot, vidim, kako me je Bog vedno ljubil in mi vedno poslal dobre ljudi, da so mi

pomagali.

P.S.: V bližini Río Cuarto ima g. Bajda svojo delavnico. Malokdaj pride k sv. Kajetanu. To je edini Slovenec tukaj.

V begunskem taborišču sem bila učiteljica in članica KA. Leta v begunstvu so bila zame najlepša leta mojega življenja. Kot dobri dve leti trajajoče duhovne vaje. Bog nam je bil tako blizu. Imeli smo urejeno versko življenje. Z nami so bili tudi naši duhovniki. Otroci so prejeli prvo sv. obhajilo in zakrament sv. birme.

Tukaj sem članica živega rožnega venca.

Gospo Rejevi čestitam o visokemu življenjskemu jubileju in ji želimo vsi njeni nekdanji sotaboriščniki in prijatelji iz Buenos Airesa lepa jesenska leta življenja.

V Ajdovcu je gospa Micka doživela eno od „osvoboditev“, kakršne so izvajali pri nas partizani, zaradi katerih so dobivali in še dobivajo narodna odlikovanja in boljše pokojnine. Ker v tem kraju ni bilo italijanske vojaške posadke, so ga imeli za del „osvobojenega“ ozemlja. Bila pa je v Prosvetnem domu v Ajdovcu skupina 30 vaških stražarjev, ki je bila nekako predstraža številnejše posadke v Žužemberku. V petek, 11. decembra 1942, zvečer, so partizani napadli posadko v Ajdovcu in jo tudi uničili. Nekateri branilci so padli v boju, drugi so se pa razbežali, ko so partizani zažgali Prosvetni dom. Vaški stražarji iz Žužemberka so jim hoteli iti na pomoč, a jim je italijanska vojaška komanda to strogo prepovedala in onemogočila.

Ob devetih zvečer tistega petka so priletele tudi v župnišče prve partizanske krogle. Kmalu so slišali partizane že okrog cerkve, njihovo kričanje pred župniščem, naj jim odpró, in grozeče udarce s kopiti pušk po vratih. Sipe so se začele usipati z oken župnišča z rezkim žvenketom na tla, ko so obkoljevalci streljali vanje. Župnik Gregor Mali, brat Lojze, sestra Francka in gospa Micka so se zatekli v klet. Tedaj so se spomnili na župnika Antona Pavliča, ki je ostal v sobi in sam ne bi našel poti do njih. Zato je šla gospa Micka ponj in ga v popolni temi za roko privedla v klet, kjer so ostali molili v smrtnem strahu. Župnik Mali pa je vsem podelil vesoljno odvezo. V nekem trenutku se je župnišče streslo od močne eksplozije: težka bomba je uničila glavna vrata in odprla partizanom pot v poslopje. Po dolgih in mučnih trenutkih so se znašli pri prestrašenih stanovalcih v kleti. Odnjali so jih ven in začelo se je zasliševanje.

Komandant je župniku Gregorju Maliju očital naklonjenost do vaških stražarjev in mu grozil s posledicami. Tedaj se je oglasil župnikov brat Lojze in korajžno rekel komandantu: „Njega kar pri miru pustite. Fante (vaške stražarje) sem pa jaz pripeljal.“ Te bratove geste Gregor Mali nikoli ni pozabil! Bilo je pol enajstih ponoči, ko so Lojzeta zgrabili trije partizani in ga odvedli v župnišče, v katerem je gorelo že več prostorov. Prignali so ga do sobe, iz katere so švigali ognjeni zublji, in ga hoteli pahnuti vanjo. A Lojze se jim je ustavil: „Fantje, sem not pa ne grem“ in z rokama „pomedel“ vse tri, da so se znašli na tleh. Kot partizani, se je tudi Lojze za hip zmedel in ni pomislil na beg, kajti z domačimi je bil zmenjen, da bodo šli skupaj, kamor bodo pač šli. V naslednjem hipu je pa reagiral, se vprašal: „Kaj pa

jaz čakam?" in stekel, kar so mu dale noge. Partizani so streljali za njim in ga zadeli v stegno. Kljub temu jim je ušel in se drugi dan srečno rešil v Žužemberk. Ostale so postavili ob zid in jih stražili. Ko je župnik Gregor Mali videl, da gori tudi cerkev, je prestrašeno zavzdihnil: „Joj, pa sveto Rešnje telo!" in padel v nezavest. Odpeljali so ga k Gnidovčevim. V resnici so se posvečene hostije v tabernakliju upepelile. Ko je v soboto zjutraj ura v zvoniku bila štiri, so se slišali samo trije udarci, ob četrtem, ki je bil skoraj neslišen, so zvonovi zgrmeli na tla. Gregor Mali je prišel k sebi šele ob pol osmih zjutraj.

Za Prosvetnim domom, za župniščem in cerkvijo je prišla na vrsto za požig v soboto popoldne še šola. Ajdovec si je to „zaslužil“, ker je bilo 90% njegovih prebivalcev proti komunistični OF! Iz župniškega gospodarskega poslopja, ki ni bilo požgano, so navozili tja otepe slame, da so lahko izvedli svoj namen.

Zaradi požgane farne cerkve v Ajdovcu je bila v nedeljo maša v eni od podružnic. Bila je hkrati tudi pogrebna maša za padlimi vaškimi stražarji, katerih krste so po maši odpeljali na pokopališče. Gospa Micka je zvedela, da je v nevarnosti tudi življenje gospoda župnika Malija. S Franco sta po končani maši in pogrebu vaških stražarjev pripravili njegov pobeg v Žužemberk. In res, komaj sta se vrnili v hišo, kjer sta dobili začasno stanovanje, so prišli za njima povpraševati partizani, kje je župnik Mali. Dober mesec potem sta bili pa tudi onidve obeščeni, da nista več varni. Okrog 21. januarja 1943 sta naskrivaj zapustili Ajdovec in se odpeljali v Žužemberk, od tam pa v Stično na vlak, ki ju je pripeljal v Ljubljano. Tam sta bila že tudi župnik Gregor Mali in brat Lojze, ki si je zdravil ranjeno nogo v bolnišnici. Vsi štirje so dobili stanovanje blizu cerkve sv. Jakoba, v hiši znank iz Ajdovca. Gospa Micka je kmalu dobila zaposlitev in stanovanje v Marijanišču, dokler ni prišel tisti usodni maj 1945, ko je bilo treba zapustiti domovino.

V hiši, kjer so stanovali Malijevi trije, je stanoval tudi duhovnik in profesor dr. Andrej Snoj. On je bil mnenja, da z župnikom Malijem ne bežita nikamor, češ da se bosta za nekaj dni poskrila, da bo šla nevihta skozi... Lojze je bil drugega mnenja. „Grega, ti ne

poslušaj komunistične propagande, mi moramo iti.“ Sestri Francki in Micki je rekel: „Če gresta z mano, vama lahko pomagam kaj nositi, če ne, se bomo pa ločili. Jaz grem..." In je šel sam. Medtem ko je dr. Snojev predlog zadrževal župnika Gregorja pri odločitvi za umik, sta prišla ponj dva domobranca iz Ajdovca in ga prepričala, da se mora umakniti. Sestra Francka je obvestila gospo Micko, da sta se pripravili na odhod. Tega dne zvečer so dobili še vlak, ki jih je kljub letalskemu napadu v Vižmarjih srečno pripeljal do postaje v Kranju, kjer so se našli z Lojzetom. Iz Kranja so Malijevi trije in gospa Micka nadaljevali begunsko pot skupaj. Dr. Hanželič je betežnemu župniku Gregorju priskrbel vozniaka, da ga je zapeljal do Tržiča. Voznik je tudi preskrbel, da so Malijevi in gospa Micka še zadnjikrat normalno prespali noč pri neki prijateljski družini. Potem se je tudi zanje začela težka begunska pot, kot se je za mnoge begunce začela že prej. Hodili so peš do Ljubelja in čez, prišli so že do Drave in tam zvedeli, da so partizani zajeli kolono beguncev pred njimi. Nastala je panika in ni bilo videti druge rešitve kot hitra vrnitev k Ljubelju, neznani usodi naproti. Potem so domobranci očistili pot, da so begunci lahko prišli do vetrinjskega polja.

Vsi štirje so šli iz Vetrinja v taborišče Lienz na Tirolskem, kjer je bil župnik Gregor eden od najbolj delavnih dušnih

pastirjev. Od tam so bili preseljeni v Spittal ob Dravi. V tem taborišču je 10. aprila 1948 umrla Francka. Ostali trije so se iz Spittala izselili v Argentino. V Buenos Aires so prišli z ameriško ladjo General Sturgis 3. decembra 1948.

Gospa Micka je dobila zaposlitev v Tintorerii Morón in tam delala 21 let, Lojze pa je eno leto delal z bivšim šolskim nadzornikom Petelinom v Villa Martelli, potem pa zamenjal službo in tudi on delal v moronski barvarni. 24. aprila 1960 se je Micka Poljanšek poročila z Lojzatom Malijem. Prej kot samska, potem pa kot zakonca sta z udeležbo na prireditvah ter plačevanjem članarin in naročnin ter kupovanjem knjig potrjevala svojo zavzetost za vzdrževanje slovenske skupnosti v Argentini. Župnik Gregor Mali je bil po prihodu v to deželo nastanjen pol leta v cerkvi Santísimo Sacramento v buenosaireškem pristanišču, nato je bil prestavljen na faro Santa Amelija v četrti Once, nato pa je vstopil v slovensko dušno pastirstvo in se naselil v leseni baraki na Ramón Falcónu, kjer smo začeli graditi slovensko središče. Po odhodu gospoda Stankota Škrbete v Evropo je Gregor Mali prevzel njegov delež v duhovniški hiši na cesti Bolaños. V njej je živel do zlate maše leta 1977. Potem je začelo njegovo zdravje pešati, ko pa je zbolel, se je preselil k bratu Lojzetu v Ramos Mejiji, kjer mu je gospa Micka ljubeznivo stregla do konca življenja. Mesec pred smrtjo, ko je bil napol v nezavesti in skoraj že ni govoril, se je še spomnil bratovega godu in rekel: „Danes je pa Lojzetov god." Gospa Micka ga je vprašala: „Ali mu boste voščili?" „Včeraj sem mu pesmico napisal," je odgovoril. Še je vprašala: „Včeraj? V enem dnevu?" Odgovoril ji je: „Pesem se ne dela dva dni. Tista je za nič." Umrl je na sv. Ane dan 1983. leta in leži na pokopališču Villegas skupaj z Janezom Kalanom.

Manj kot dve leti po Gregorjevi smrti se je poslovil tudi Mickin mož Lojze. Neko noč ga je žena slišala, ko je z nenavadnim glasom skušal nekaj povedati. Ko ga je vprašala, kaj želi, je zaslutila, da se je nekaj zgodilo, prižgala luč in videla, da ga je zadel kap. Poklicala je zdravnika in odpeljali so ga v bolnišnico, kjer je po nekaj dneh, 23. marca 1985, umrl. Bil je poštenjak, veren in zaveden Slovenec ter odličen pevec z lepim tenorjem in

Župnik Gregor Mali, gospa Marija Mali in mož Lojze Mali na domu v Ramos Mejiji.

Župnik TONE PINTARIČ - 80-LETNIK

Vsi, ki poznamo župnika Pintariča, komaj verjamemo, da si je naložil že osmi križ na rame, saj poln življenjske sile še vedno vodi svojo faro in farno šolo. In vendar je 9. januarja njegova fara in šola z zahvalno mašo in družabnim slavljem hvaležno in prisrčno počastila jubilanta.

Rojen je bil 9. januarja 1920 v Bratslovcih, župnija Polenšak pri Ptujju, v kmečki družini očeta Franca in matere Marije, roj. Šumenjak, kot šesti od osmih otrok. Ljudsko šolo je opravil v Polenšaku. Pri dvajsetih letih se je odločil za orglarski poklic. 2 leti orglarske šole je opravil v Mariboru in 2 v Ljubljani, kamor se je umaknil zaradi nemškega okupatorja. Nikdar več se ni vrnil k družini v rojstni kraj, ne iz domovine, ker je bila nemška meja, ne iz zdomstva. Na občini v Begunjah pri Rakeku je dobil službo pomožnega tajnika. Zaradi partizanske nevarnosti se je občinsko osebje umaknilo na Rakek in nato v Cerknico. Tam je postal občinski tajnik občine Cerknica. V občinski pisarni so se vsi dobro razumeli med seboj: župan Tone Ponikvar, Zdenka Gornik, sestri Francka in Mimi Zakrajšek in Mimi Sterle. Pred prihodom partizanov so vsi odšli maja 1945 peš do Ljubljane in iz Ljubljane peš do Vetrinja na Koroškem.

Z vetrinjskega polja ga je nato peljala pot do Lienza in potem čez mejo čez hribe v begunsko taborišče Monigo pri Trevisu, od tam v Forli in Senigallio ter Pagani pri Salemu in leta 1948 v Eschwege v Nemčiji, v začetku leta 1949 pa v Bremenhafen in od tam z ladjo v Buenos Aires, kamor je došel 19. mar-

ostrim posluhom. Če je bil med nami kdo zvest idealom in vrednotam naše skupnosti, je bil on.

Gospa Micka že lepo vrsto let živi sama s svojimi spomini in svoji hiši v Ramos Mejiji. Kot nekđaj v domovini, je tudi tu obdelovala svoj vrt, da je imela domačo zelenjavo, in gojila rože, ki jih je rada darovala za okrasitev naših verskih in narodnih slovesnosti. Vse življenjske je bila gostoljubna, zlasti še takrat, kadar je imela čast povabiti na kosilo duhovnika ali več duhovnikov. Prišlo je k njej na kosilo do 12 slovenskih duhovnikov! Velikokrat so bili pri njej gostje gospodje Kalan, Stanonik, Smolič,

ca 1949.

Stanovanje je delil z Jožetom Muhičem in Francem Bončino na cesti Seguí blizu Caballita, delo pa je dobil v Tintoreriji Morón, nato pri elektrikarju Petriču v Merlu in zatem v tekstilni tovarni Buder v Floridi.

Marca 1952 je s prijateljskima Matijem Borštnarjem in Francetom Grumom vstopil v Slovensko semenišče v izseljenstvu v Adroqueju. Tu je dokončal srednješolske študije in opravil bogoslovje in 20. decembra 1959 ga je lomaški škof Alejandro Schell v Adroqueju skupaj s soratoma Borštnarjem in Gromom posvetil v duhovnika. Inkardiniran je v ljubljansko nadškofijo. Novo mašo je pel v Slovenski hiši, pridigal mu je mons. Anton Orehar.

Dobro leto je bil kaplan pri župniku Tonetu Škulju v župniji Virgen de las Flo-

Lamovšek, mons. Orehar in drugi. Če jo poznamo zdaj kot zavedno članico ramoške krajevne skupnosti, je pa v svoji mladosti dokazala, v težkih časih revolucije na Slovenskem, svojo korajžo in potrebno modrost, da se je znašla v takratnih življenjskih razmerah. Visoki življenjski jubilej doživlja še vedno čvrsta. Le zadnje čase se ji je pojavila bolezen na očeh, zaradi katere gre zdaj od doma samo takrat, kadar je res treba.

Gospa Micki ob visokem življenjskem jubileju vse naše dobre želje in prošnja za božje varstvo nad „jesenjo“ njenega življenja.

S.S.

res v Moronu, aprila 1961 pa je postal župnik nove fare Nuestra Señora del Valle. Cerkev je dobil nekončano, v surovem stanju, župnišče brez oken, brez vode in sanitarije, hrano so mu prinašali ljudje. Faranov je bilo 9 tisoč. Najprej je dokončal cerkev, streho in pod, potem je počasi dograjeval župnišče z darovi vernikov in prireditvami (kermesse, rife). Brez rednega gospodinstva je ostal vsa leta. Sam si gospodinji.

Farno šolo je začel že župnik Škulj na njegovi nekdanji podružnici. Župnik Pintarič je staro, dotrajano poslopje podrt in zgradil postopoma novo, ki ima v vrtcu, osnovni in srednji šoli 1300 učencev in dijakov. Prizidal je tudi šolsko kapelo. Učnih in pomožnih moči je v šoli 96. Hkrati je pa seveda gradil farno in šolsko skupnost. Krstov je na leto čez sto, prvoobhajancev okrog 130, prav tako birmancev. Porok je letno blizu 30, drugi se hodijo poročat v bližnji stolnici. Ob nedeljah ima 2 maši, ob 8. in 10. uri. K maši hodi okrog 300 faranov. Ustanovil je Karitas, Katoliško akcijo za žene in skupino katehistinj. Na prve pekte imajo svete ure, za učno osebje duhovne vaje in za učence ter dijake dneve zbranosti. Trudi se, da bi oblikoval vedno bolj občestvo vere, občestvo bogoslužja in občestvo medsebojne vzajemnosti in služenja.

Po značaju je prijazen in dober, v vsem vedno duhovniški, navezan na farno in šolsko skupnost in oni so navezani nanj. Tudi krajevni škof ima o njem le dobro besedo.

Ob vsem delu na fari in v šoli pa ni izgubil čuta za slovenstvo. Vsa leta se redno udeležuje mesečnih slovenskih duhovniških sestankov in vsaj včasih tudi večjih slovenskih prireditev. Je tudi zvest naročnik in bralec naših listov.

Zadnja leta mu včasih ponagaja srce, vendar vse dobro premaguje.

Jubilantu in prijatelju čestitamo k visokemu življenjskemu jubileju in mu želimo še več zdravih in delovnih duhovniških let.

POPRAVEK

V št. 2 naše revije (str. 59) smo objavili poročilo o slovenskih sobotnih šolah v Argentini v letu 1999. Po neljubi pomoti so izpadla nekatera imena, ki jih sedaj objavljamo. V **Balantičevi šoli** sta poučevali tudi **Lučka Oblak** in **Veronika Godec**, v **Srednješolskem tečaju** pa tudi lic. **Sonja Avguštin**, prof. **Mirjam Oblak**, dr. **Andrej Fink** in dipl. novinar **Tone Mizerit**. Prizadetim se oprostamo.

SLOVENKI V PUEBLO SAN JOSE

V kraju Pueblo San José, ki spada pod občino Coronel Suárez v provinci Buenos Aires, oddaljenem 8 ur vožnje z avtobusom iz Buenos Airesa, živita sestri Julka Lužovec in Mira, poročena Falkenstein. Čeprav edini rojakinji v tem kraju, ne skrivata svojega porekla in ju domačini poznajo kot Slovenki. Za argentinske državne praznike ali za izseljenski dan dobivata z občine mesta Coronel Suárez dopise, ki so kdaj naslovljeni „A los Integrantes de la Colectividad Eslovena“, drugič „Al Presidente Asoc. Eslovena“, tako kot jih dobivajo zastopniki drugih narodnosti. Gre za uradna povabila, ki jih dobivata kot zastopnici Slovencev bodisi za udeležbo na občinskih proslavah državnih praznikov, bodisi da gre za uradne zahvale zaradi udeležbe in sodelovanja.

Znano je, da je gospodična Julka izvedenka v raznih ročnih delih. Za izseljenski dan je že pred leti izdelala več punčk v slovenskih narodnih nošah in jih razstavljala skupaj s potico na takšnih slovesnostih. Za lanski izseljenski dan si je pa sama oskrbela narodno nošo in se oblekla vanjo. Poleg slovenske potice, ki jo je spekla, so bili za to priložnost novost medeni srčki (vsak

s svojim besedilom), ki jih je v številu 150 pripravila v pravem slovenskem stilu.

Dnevnik *Nuevo día* iz Coronel Suáreza pa je za lanski izseljenski dan objavil intervju z obema sestrama Lužovec na dveh straneh pod naslovom *De Eslovenia a Coronel Suárez..., pasando por un campo de refugiados* in ga ilustriral s petimi fotografijami: sestri Lužovec ob intervjuju, vseh šest Lužovčevih otrok pred barako 49 v Spittalu, njihova rojstna hiša v Zgornjem Brniku s farno cerkvijo v ozadju, Julka v slovenski narodni noši in foto-

grafija Lužovčeve družine na angleškem kamionu, s katerim zapušča spittalsko taborišče na poti v Argentino. Časnikar je predstavil življenje Lužovčeve družine in vse, kar jo je doletelo, od nemške okupacije Gorenjske prek begunskih taborišč do prihoda v Argentino. Na koncu je podal še glavne značilnosti slovenskega naroda, kot sta mu jih onidve predstavili.

Sestrama Lužovec čestitamo, da nas tako lepo predstavljata pred Argentinci v notranjosti buenosaireske province!

S.S.

Tečaj ABC po slovensko - Bariloche

Pred leti sem v Buenos Airesu obiskala tečaj ABC po slovensko, ki ga je pričela in ga vodi ga. Marjana Batagelj. Mislila sem, da bi tudi mi tu na jugu lahko začeli kaj takega, sam imamo precej mešanih zakonov, katerih otroci ne govorijo slovensko, posebno če je mati Argentinka.

Leta 1994 smo pripravili poizkusni tečaj v mesecih oktober - november. Odzvalo se je 15 otrok. Zaradi zanimanja staršev smo pričeli aprila 1995 z rednim tečajem ob sobotah popoldne. Princip učenja je bil v igranje, praktično delo in petje vpletati slovenski jezik, da ga otroci vzljubijo in poznajo Slovenijo. Vpi-

sanih je bilo 15 otrok. Učili sta sestri Astrid in Vesna Mežnar. Zadnje je potem nadomestila Marija Osojnik López.

V letu 1996 je obiskovalo tečaj 15 otrok, razdeljenih v štiri skupine. Učiteljicam se je pridružila Terezka Žužek.

V letu 1997 je obiskovalo tečaj 16 otrok. Naša nova učna moč je Mihaela Jerman.

Leta 1998 je obiskovalo tečaj 14 otrok, poučevale so iste učiteljice.

V letu 1999 je obiskovalo tečaj 18 otrok. Starost od 4 do 14 let.

Pouk se je vsa ta leta, do letos, vršil v prostorih Planinskega stana, ob sobotah popoldne.

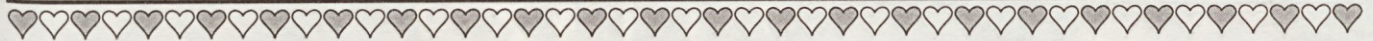
Na prošnjo staršev in včasih nerednega obiskovanja šole (rojstni dnevi, družinski prazniki, smučanje itd.) smo za leto 1999 našli rešitev, da imamo lahko pouk ob sobotah dopoldne in ker je to v Stanu nemogoče (slov. šola), smo dobili na razpolago prostore v šoli nemške skupnosti „Primo Capraro“. Obisk je bil letošnje leto izredno razveseljiv, skoraj 100 %.

Ob začetku smo prosili Marjano Batagelj za napotke, nasvete in tudi program; stik z njo smo ohranili vsa leta. Naš tečaj deluje v sklopu drugih tečajev v Argentini pod vodstvom Zedinjene Slovenije.

Marija B. Eiletz, voditeljica

Lužovčevi s teto Katarino Kmetič ob njeni 90-letnici. Na njeni desni: Ivan, salezijanec, župnik, Rezka, salezijanka, Mira, por. Falkenstein, in Anica, por. Kokalj. Na njeni levi: Julka in Kristina, salezijanka.

+ ODŠLI STA +

Katarina Kmetič

Rodila se je 7. novembra 1907 v Zgornjem Brniku, občina Cerklje pri Kranju, v verni krščanski družini kot najmlajša od enajstih otrok. Krščena je bila v podružnični cerkvi Janeza Krstnika, kjer je bil oče za mežnarja. Ljudsko šolo je obiskovala v Cerkljah. Kot dekle je pomagala pri mežnarji in tudi delala na polju. Bila je članica Marijine družbe in cerkvena pevka, ki je s svojim lepim glasom rada pela zlasti Marijine pesmi. V mladih letih je bila bolehnna, zato pogostokrat ni mogla na polje, pač pa je v družini svoje sestre Julke, por. Lužovec, pazila na otroke.

S to družino je maja 1945 bežala od doma, kot drugi protikomunistični begunci, skozi Ljubelj na vetrinjsko polje, potem pa delila begunsko življenje v taboriščih Lienz in Spittal ob Dravi. Leta 1948 je odšla iz spittalskega taborišča z enim od transportov v Genovo, od tam pa z ladjo čez Atlantski ocean v Argentino, kjer se je izkrcala oktobra istega leta.

Prvo zaposlitev je dobila na priporočilo mons. Antona Oreharja pri dobri argentinski družini na Floresu. Kasneje je služila pri Mozetičevih, nazadnje pa pri neki hrvaški družini. Potem se je upokojila in se vrnila k Lužovčevim v Slovensko vas. Rada je vsak dan hodila k sv. maši in prijala za vsako delo v hiši. Decembra 1988 se je z nečakinjama Miro in Julko pre-

selila iz Slovenske vasi v Olavarrío, septembra 1990 pa iz Olavarrío v Pueblo San José, občina Coronel Suárez. Tu je bila Katarina zelo vesela krasne cerkve, posvečene sv. Jožefu delavcu, ki stoji le nekaj metrov stran od njihove hiše. Rada je brala slovenske knjige in veliko molila. Ko ni mogla več hoditi sama v cerkev, jo je vsak prvi četrtek obiskoval na domu duhovnik, da se je lahko spovedala in prejela sv. obhajilo. Ko je izpolnila 90 let, se je zbralo ob njej vseh pet nečakinj (Lužovec) s sorodniki, nečak Ivan, salezijanec, ki deluje v Río Gallegos, pa je opravil zahvalno sv. mašo. Vesela je bila, da je v njihovi družbi pri polni zavesti in brez večjih težav obhajala visoki jubilej.

Junija 1998 je padla in si zlomila nogo v kolku. Operacija je sicer dobro prestala, zdravniki pa so ji odkrili potem sladkorno bolezen, česar prejšnje analize niso pokazale. V bolnišnici je veliko premolila, trpljenje pa darovala Bogu. Nečakinji Mira in Julka sta se vrstili podnevi in ponoči ob njej. V pomoč jima je prišla tudi Kristina, salezijanka, zadnjo noč pa še Rezka, tudi salezijanka. V trenutku, ko je 27. junija 1998 ob 6. uri zjutraj vstopila v bolniško sobo še peta nečakinja Anica, por. Kokalj, z možem Radkotom, se je poslovila teta Katarina od tega sveta in mirno zaspala v Gospodu. Pogrebne maše so se udeležili poleg sorodnikov tudi sosedje in prijatelji, daroval pa jo je nečak Ivan. Položili so jo v grob na krajevnem pokopališču, kjer sta že počivala njena sestra Julka in svak Janez Lužovec. Lužovčevi so namreč prenesli atove zemske ostanke (umrl 14. novembra 1974 v Slovenski vasi) in mamine (umrla 7. julija 1975 istotam) iz Lomas de Zamora na pokopališče Pueblo San José, ker je teta Katarina vedno želela biti skupaj s svojo sestro.

Neomajno vero in zvestobo naj ji poplača Bog z večno srečo v nebesih!

Nečakinja Julka Lužovec

Marta Marija Kalan, roj. Humar

19. januarja 2000 je umrla v Caserosu po kratki, a zelo hudi boleznici Marta Marija Kalan, roj. Humar.

Pokojnica se je rodila 21. julija 1954 v Buenos Airesu kot prvorojenka v družini Mirkota Humarja in Brigite, roj. Fabijan. V šolskih letih je obiskovala sobotno šolo škofa Rožmana v San Martinu. Dokončala je argentinsko trgovsko šolo v Colegio Cristo Rey. Nekaj let je bila zaposlena v znani tovarni

Ciudadela.

Kot mlada dekle je bila članica Slovenske dekleške organizacije (SDO). Leta 1971 je bila podpredsednica te mladinske ustanove. Zelo rada je igrala odbojko.

1975. leta se je poročila z Jernejem Kalanom iz Slovenske vasi (Lanús). Mlado družino sta razveselila Gustavo in Romina. Zelo je skrbela za družino in tudi za starše. Bila je zelo priljubljena med domačimi in znanci zaradi njenega veselega značaja. Velikokrat se je udeleževala slovenske sv. maše pri San Rafaelu v Villa Devoto. Rada je pomagala potrebnim, vedno je bila dobre volje in nasmejana.

Prelat Jože Škerbec ji je v boleznici podelil svete zakramente, daroval pogrebno sv. mašo in jo spremljal na pokopališče Pablo Podestá.

Za njo žalujejo mož Jernej, sin Gustavo, hčerka Romina, mama Brigita, sestra Hilda, tašča Terezija, roj. Jenko, in ostali sorodniki.

Izrekamo globoko sožalje vsem skupaj. Naj počiva v miru! Ohranili jo bomo v lepem spominu.

M.K.

IZ NAŠE KRONIKE

Slovenski kulturni praznik v Buenos Airesu. Slovenski veleposlanik v Argentini prof. dr. Janez Žgajnar je na slovenski kulturni praznik 8. februarja v svoji rezidenci priredil sprejem predstavnikov vseh slovenskih društev v Argentini in nekaterih posameznikov. V nagovoru je poudaril pomen Prešernove genialnosti za slovenski narod v preteklosti, sedanjosti in prihodnosti, sopranistka Vera Golob pa je zapela Prešernove pesmi Pod oknom, Ukazi, Kam in Nezakonska mati ob orgelski spremljavi pianistke Gabriele Bati-puede. Nato se je med udeleženci ob zakuski razvil prijateljski pogovor.

Na prireditvah XV. srečanja narodnosti v Rosario od 5. do 14. novembra je sodelovalo tudi Slovensko društvo Triglav s predsednikom Marjanom Jeri-

ho. Razstavnici prostor je imel 2 dela: kulturni in gostinski. V kulturnem prostoru je bila grafična razstava rož Slovenije in verskih izrazov Slovenije, velika slika škofa Slomška in zemljevidov in podatkov ter tipičnih slovenskih izdelkov. Nastopila sta obe folklorni skupni: Vesel slovenski duh in Mavrica. Na gostinskem prostoru so nudili tipične slovenske jedi in pijače. Srečanje si je ogledalo več kot milijon obiskovalcev, tudi večja skupina predstavnikov slovenske skupnosti iz Velikega Buenos Airesa.

**ALI STE ŽE
PORAVNALI
NAROČNINO
„DUHOVNEGA
ŽIVLJENJA“?**

malo za šalo...

STARŠI - „Starši niso nikoli zadovoljni,” razmišlja Luka. „Če malo bolj razgraš, hočejo, da si miren. Če pa si miren, ti hitro grejo merit temperaturo.”

KRALJICA - „Predno sva se poročila, si mi zagotavljal, da bom kraljica doma.” - „Res je, toda monarhija je padla in zdaj imamo republiko!”

DIPLOMATSKI JEZIK - Veleposlanik uvaja v delo novega uslužbenca: „Kot diplomat morate biti vedno skrajno previdni. Predno poveste svoje mnenje, morate vsaj trikrat premisliti.” - „In potem?” - „Potem pa

storite najbolje, da se zavijete v molk.”

NOVI ŠEF - „Kako je kaj v službi? Slišal sem, da ste dobili novega šefa.” - „Res je, pa nisimo z njim prav nič zadovoljni, ker kvari delovno vzdušje. Vedno prihaja v službo točno, kar je še huje, takoj sede za pisalno mizo in začne delati.”

KRALJ - „Očka, kdo je kralj?” - „Kralj je človek, ki lahko naredi vse, čigar beseda je zakon, in ga morajo vsi ubogati. Si razumel?” - „Sem: naša mama je kralj.”

NAJBOLJ UBOGLJIV - Oče v soboto vpraša svoje štiri otroke, kdo je bil minuli teden najbolj priden, kdo je mami naredil največ veselja, kdo ji ni ugovarjal in kdo je naredil vse, kar mu je ukazala. Otroci enoglasno odvrnejo: „Očka!”

ŠTORKLJA - Stara mati vnuuku: „Pridi pogledat, kako lepo sestrici ti je prinesla štorclja!” Otrok: „Ne vem, kaj bi rekla mama, če bi te slišala, da ji praviš štorclja!”

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Kadar sem kimal, so mi vsi prisluhnil.
- Naše sodstvo je tretja, suha veka oblasti.
- Bil sem pameten, dokler me niso spametovali.
- Ura resnice? Zadovoljen bi bil že z minuto.
- Lažje je prehiteti tistega, ki je pred teboj, kot onega, ki je nad teboj.
- Kako naj dokažem bedakom, da sem pameten.
- Režim se je spremenil, sistem pa še ne.
- Česar vam ne bom povedal, je čista resnica.
- Od zgoraj je veliko lažje priti na vrh kot od spodaj.
- Politiki ne delajo nič, ampak to delajo temeljito.
- Po najdaljši noči pride najkrajši dan.
- Pri nas obsojajo zločine, ne pa zločincev.
- Hodil je pred svojim časom, dokler ga ni čas povozil.
- Slovenija je izredno varna država - za kriminalce.
- Vrnil se bom v Slovenijo šele, ko bo postala polnoletna.

SKRBI - Stoletnik ima rojstni dan in župnik mu pride voščiti. Zaupljivo ga vpraša: „Ali imate še kakšne skrbi?” - „Ne, odkar sem najmlajšega sina spravil v dom za ostarele, nimam več nobenih skrbi.”

POKOJNIK - Župnik sreča ženo, ki je pred enim letom izgubila moža. Mimogrede vpraša, če je zanj naročila kakšno mašo.

„Mislim, da ni treba. Če je v nebesih, je ne potrebuje, če je v peklu, mu ne bi nič pomagala, vice pa bo moj Lojze že prestal, saj je bil zmeraj vaju potpeti.”

RIBANJE - Koren kleče riba pod v kuhinji. Tedaj pride prijatelj in se začudi: „Kaj takega mi še v sanjah ne bi prišlo na pamet!” Koren odvrne: „Meni tudi ne. To je pogruntala moja žena.”

KJE JE KAJ

<i>Iz otroške v zrelo, odraslo vero - Lojze Kukovica</i>	65
<i>Bogoslužni koledar</i>	68
<i>Vstajenje pomladi srcá - Vladimir Kos</i>	68
<i>Škof mons. Alojz Uran voditelj pastorale Slovencev po svetu</i>	68
<i>Cvetna nedelja - Wilhelm Hünermann</i>	69
<i>Janez Pavel II. obiskal Indijo in Gruzijo</i>	70
<i>Obredi velikega tedna</i>	71
<i>Odvajljeni kamen - Škof Franc Kramberger</i>	73

<i>Škof Kramberger zapustil bolnišnico</i>	73
<i>Jezusovo in naše vstajenje - Anton Nadrah</i>	74
<i>Vrtnar - Alojz Rebula</i>	75
<i>„Blagoslovi nas, Gospod...!” - Nadislava Lahamar</i>	76
<i>Bog živi! - Marko Kremžar</i>	77
<i>Cerkev v svetu - Janez Pavel II. na svetoletnem potovanju v Egiptu</i>	79
<i>Jubilejni odpustek</i>	80
<i>Zakaj ne tudi škofa Rožmana? - Ciril Zajec</i>	80
<i>P. Marko Ivan Rupnik opremil kapelo Janeza Pavla II.</i>	81
<i>Nagrada slikarju Rupniku</i>	81

<i>Slovenija danes - Branko Rozman</i>	82
<i>Iz Slovenije</i>	84
<i>Nekaj dejstev iz naše preteklosti - Marko Kremžar</i>	85
<i>Branje za spomin in osveščenje - Božidar Fink</i>	87
<i>O knjigi Na tujem v domovini - Jure Vombergar</i>	88
<i>Prelat Janez Ogrin - zlatomašnik</i>	89
<i>Frančiška Reja - 90-letnica</i>	90
<i>82 let Marije Mali, roj. Poljanšek</i>	91
<i>Župnik Tone Pintarič - 80-letnik</i>	93
<i>Slovenki v Pueblo San José</i>	94
<i>Tečaj ABC po slovensko - Bariloche - Marija B. Eiletz</i>	94
<i>Odšli sta</i>	95
<i>Iz naše kronike</i>	95

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVija

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.
 Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Stavljene, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: (54-11) 4307-1044 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2000: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

Od zgoraj in od leve:

1. Žene s Pristave so pripravile 25. decembra po sv. maši pod vodstvom Anke Savelli Gaser koncert božičnih pesmi. Foto: M. Čeč
2. in 3. V Slomškovem domu delajo butarice za cvetno nedeljo Foto: Saša Zupan Omahna
4. V kuhinji sanmartinskega Slovenskega doma je ob slovesnostih dela za veliko kuharic...
5. Pustovanje v Našem domu v San Justu.
6. in 7. Družinski pust v Slomškovem domu.
Foto: Marko Vombergar

VESELICA NARODNIH PLESOV
OB 10. OBLETNICI SLOVENSKE FOLKLORNE
SKUPINA PRISTAVA (PROF. HEKTOR ARICO)

Spodaj levo:

Na Silvestrov večer je na Pristavi zabavala publiko tudi skupina „Le Ludje“ v režiji Miha Gaserja.

Spodaj desno:

Gostom, ki so prišli silvestrovat na Pristavo, so dekleta stregla v uniformah, kot jih vidimo na fotografiji.

Foto: M. Čeč

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena. Director: José Skerbec

Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 90-877

Composición, armado e impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires - Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 6395
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 2560

Correo
Argentino
Suc. 7 Bs. As.